

СТО ПЕТДЕСЕТ И ШЕСТО ЗАСЕДАНИЕ
София, вторник, 18 юни 1991 г.
(Открито в 15 ч. и 10 м.)

Председателствували: заместник-председателят Иван Глушков и

Секретар: Александър Стамболовски

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ (звъни): Господа, продължаваме заседанието. Преди това едно съобщение. Комисията по административно-териториалното устройство ще има заседание утре в 8,30 ч. в зала 412 на Президентството.

В четвъртък, тук, в парламента, в зала "Запад" ще се състои една среща сутринта от 8,30 ч. с представители на Аграрната и Законодателната комисия, на отделни парламентарни групи, представители на Министерския съвет в лицето на министър Борис Спиров и на други сътрудници към Министерския съвет, Националния поземлен съвет във връзка с проблемите на аграрната реформа, Закона за земята, Правилника за приложение на закона.

Г-н Павлов искаше да направи една декларация, след това г-н Сапарев.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Благодаря, г-н председател! Дами и господа! Моля замалко внимание, защото това, което имам да съобщя е въпрос, който интересува всички нас и е опит да се постави в някаква норма бъдещото ни поведение.

За съжаление, ние, които трябва да създаваме духа на един закон и да спазваме преди всичко законите, като че ли най-често започнахме да ги нарушаваме, все от добри чувства. Упълномощен съм от името на парламентарната група на Българската социалистическа партия, на Съюза на демократичните сили и Конституционната комисия да ви заявя следното:

ДЕ/МД

251.1

С оглед постигане по-голяма ефективност и бързина преди всичко, при разработката на текстовете ще моля стриктно да се спазва Правилникът за работа на Народното събрание, който за нас е основен документ. Същият този правилник предвижда, че всички предложения, които имате да направите, трябва да бъдат правени два дни преди заседанието. Очевидно този двудневен срок системно не се спазва, за да стигнем до деликатни ситуации, тогава, когато се импровизира върху текстове, които преди това са обмисляни в продължение на седмици. Тогава, когато този срок е пропуснат, правилникът визира още един срок, той е... Моля за извинение, не бих желал да обяснявам, че мога да викам като подофицер.

Ставаше дума за това, че когато този двудневен срок е пропуснат, съществува още една процесуална възможност, предвидена в правилника, а тя е предложението на народния представител, но вече съпроводено с подписите на 40 народни представители, да бъде представено в Конституционната комисия.

Очевидно, тук стремежът е не да се спре възможността да се обсъждат текстовете, а да се създаде гаранция, че онова, което се предлага на Конституционната комисия и което се предлага на обсъждане от пленарната зала, звучи сериозно, че то е обмислено, консултирано със специалисти и преди всичко не представлява вариант на нещото, което е вече включено в проекта, а нова идея. Моля да имате тези обстоятелства предвид в бъдещата ни дейност и апелирам - като се спазват разпоредбите, посочени по-горе, току-що съобщени, да организираме нашата дейност така, че тя да стане наистина достойна за едно Народно събрание, към чието наименование има и отпред "велико".

Благодаря ви за вниманието. На тези, които имаха търпението да слушат, а тези, които не са чули, има една латинска пословица, но тя ще им бъде съобщена в кулоарите. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Г-н Сапарев има думата.

← Уважаеми колеги, сега започваме заседанието. Ще го продължим в 16,15 ч. и ще ви помоля в 16,45, най-късно 16,45 ч. - половина час почивка - да бъдете в залата, за да посрещнем и изслушаме президента на държавата Израел г-н Хаим Херцог.

251.2

Той ще започне да говори в 16,50 ч. Имате думата.

СЛАВЯН САПАРЕВ: Дами и господа, позволете ми да ви прочета документа, който внасям в ръководството, след което ще дам пояснения с няколко изречения.

"До председателя на Комисията по парламентарна етика.

Г-н Председател, моля Комисията по парламентарна етика да се занимае с извънпарламентарното поведение и публични изяви на депутатите Венц~~о~~слав Димитров и Венц~~о~~слав Медарски (ръкопляскания). Необходимо е да бъде разговаряно с очевидци и прослушани записите на двата митинга в гр. Пловдив на 12 т.м. на площад "Централен" и на 16 т.м. на гребната база.

Считам, че депутатският имунитет не дава права за подбуждане към насилиствени, противозаконни действия и саморазправа (ръкопляскания). Моля заключението на комисията да бъде представено на Прокуратурата." (Ръкопляскания)

Вижте, просто смятам, че няма какво да добавя тогава, когато се издигат лозунги за превземане на радио, телевизия, поща, милиционерски участъци и т.н., това са неща, които на сегашния етап, особено на развитие на икономическото състояние на страната, е просто престъпление да се правят. Иначе биха прозвучали като хумореска, нали, или като нещие добро желание да се шегува. Благодаря за вниманието. (Ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Г-н Ганев има думата от името на Конституционната комисия. Продължаваме нашата работа.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Чл. 55. Господа, по първоначалния проект.

Ал. 1. Всеки има право да се ползува - моля ви за повече внимание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Тишина, ако обичате!

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: „Ал. 1. Всеки има право да се ползува от етническите, националните и общочовешките културни ценности.“

„Ал. 2. Свободата на литературното, художественото, научното и техническото творчество се признава и гарантира от закона.“

Ал. 3. Изобретателските, авторските и сродните на тях права се закрилят от закона.“

Г-н парламентарен секретар?

ЗЕ АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпили са следните предложения: Парламентарна група на Движение за права и свободи по чл. 55, ал. 1 предлага към текста на алинеята да се добави изразът: "Както и от информационните институции и системи, радио, телевизия, печат и други, малцинствата имат право да получават, притежават и разпространяват информация на своя език."

Илко Ялъмов, Азаря Поликаров и др. предлагат да се създаде нова ал. 4 към чл. 55 със следното съдържание: "Лицата, принадлежащи към дадена етническа общност поотделно, съвместно с други членове на общността или чрез своите организации имат право свободно да изразяват, опазват и развиват своята самобитна култура."

Валентин Церовски предлага в чл. 55, ал. 1: "Право на всеки е да се ползува от етническите, националните и общочовешки културни ценности."

Николай Павлов предлага чл. 55а: "Лицата, принадлежащи към дадена етническа група имат право поотделно и съвместно с други членове свободно да изразяват и развиват своята самобитна култура, изучаването на своя език се осъществява в държавни учебни заведения."

Мирослав Дърмов - чл. 55 - да се създаде нова ал. 4: "Държавата осигурява условия и възможности за развитието на специфичната култура на етническите общности."

Димитрина Петрова предлага в чл. 55, ал. 2: "Лицата, принадлежащи към дадена етническа група поотделно, съвместно с други членове на групата или чрез свои организации имат право свободно да изразяват, опазват и развиват своята етническа самобитност и култура."

Ал. 3: "Лицата по предходната алинея имат право:

1. свободно да ползват майчиния си език, да го изучават в държавни учебни заведения, да получават и разпространяват информация за него;

2. да създадат свои образователни и културни институции в съответствие с националното законодателство."

Като ал. 2 и 3 станат съответно 4 и 5.

И предложение от Любомир Лалов Иванов. Чл. 55а:

"1. Лицата, принадлежащи към дадена етническа група поотделно и съвместно с други членове на групата имат право свободно да изразяват, опазват и развиват своята етническа самобитност и култултура.

2. Лицата по предходната алинея имат право: 1. свободно да ползват своя език, да го изучават в държавни учебни заведения, да го разпространяват и получават информация на него, и 2. да създават свои собствени образователни и културни институции в съответствие с националното законодателство."

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, чухте и допълнителните предложения, направени в писмен вид от народни представители. Обобщено ще кажа и моля това да се чуе още по- внимателно, че след като се анализираха различните предложения, и смислови, и редакционни, се стигна до една по- друга редакция в ал. 1 на чл. 55. Ще ви прочета от името на комисията: "Чл. 55. (1) Всеки има право да се ползва от националните и общочовешки ~~и~~ културни ценности, както и да развива своята култура в съответствие с етническата си принадлежност".

Предлага се ал. 2 и ал. 3 да запазят своята досегашна редакция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли допълнения или нещо неясно? Няма. При това положение гласуваме поотделно трите алинеи.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Чета текста на първата алинея: "Чл. 55. (1) Всеки има право да се ползва от националните и общочовешки ~~и~~ културни ценности, както и да развива своята култура в съответствие с етническата си принадлежност".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласувайте този текст, господи.

От 257 гласували - 255 са гласували за, 1 против и 1 въздържал се. Текстът се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Алинея 2 остава в първоначалната си редакция: "Свободата на литературното, художественото, научното и техническото творчество се признава и гарантира от закона".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласувайте този текст, господи.

Гласували са общо 261. 259 са гласували за, 2 против и нито един въздържал се. Алинея 2 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: "Ал. 3. Изобретателските, авторските и сродните на тях права се закрилят от закона".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласувайте, господи текста на ал. 3.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Аз се обръщам към Вас, господин Ахрянов, това е идеята, която Вие искахте да се включи в проекта. Тя намира тук съответно отражение.

Сл.Р/ЗТ

252.1

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: От 252 са гласували за - 252, нито един против и нито един въздържал се. Текстът на ал. 3 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Народният представител Любомир Иванов, както вече беше казано от парламентарния секретар, прави предложение за нов текст, наречен от него чл. 55а, с две алинеи и с две точки към ал. 2. Но при анализа на предложението се установява, че те стоят добре или на друго място в Конституцията, или вече са дублирани от това, което се гласува. Казвам точно: "Първо. Лицата, принадлежащи към дадена етническа група поотделно или съвместно имат право свободно да изразяват, опазват и развиват своята етническа самобитност и култура". Това, което ние току-що гласувахме - че всеки има право да се ползва и да развива своята култура в съответствие с етническата си принадлежност, развитието на културата включва всички тези действия, които тук са описани малко по-последователно и по-предметно.

"Второ. Лицата да имат право свободно да ползват своя език." Лицата по предходната алинея - въпросът за езика - в чл. 35, към който ние ще се върнем с тези идеи включително.

И точка 2 на ал. 2 - "те също да могат да създават свои собствени образователни и културни институции в съответствие с националното законодателство."

Богато развита цялата тази идея преди обяд, в рамките на чл. 54, с цялата толерантност на възможности - държавни, извъндържавни, частни и т.н.

Аз искам да се обърна към вас, господи народни представители с предложение с това мое убеждение да преминем по-нататък към чл. 56. (Одобрителни ръкопляски)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля прочетете текста на чл. 56.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Чл. 56. Гражданите имат право на здравословна и благоприятна околнна среда, в съответствие с установените стандарти и нормативи".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Имате думата, господин Стамболовски.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпило е предложение от Надежда Илчева. Тя предлага към чл. 56 да се

включват две алинеи, а именно: "Чл. 56. ~~12~~ Гражданите, стопанските и други организации са задължени да опазват околната среда и природните ресурси в съответствие със закона.

13. Гражданите участват с държавни органи при осъществяването на държавна екологозашитна политика".

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Да изразя становище от името на Комисията за изработване на проект за Конституция на България, като се има предвид в широкия смисъл на думата и идеята на госпо-жа Илчева. Предлаганата редакция на текста чета още един път: "Гражданите имат право на здравословна и благоприятна околната среда, в съответствие с установените стандарти и нормативи. Те са длъжни да опазват околната среда".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Имате думата.

РОСЕН ИЛИЕВ: Господин председателствуващ, колеги! Аз съм народен представител от район - Средногорие, където природната среда е катастрофално увредена. Имам въпрос към Комисията по изработване на проект за Конституция за едно юридическо тълкуване. При непосредственото действие на Конституцията гражданите на района, в който и аз живея, няма да имат още години напред нито здравословна, нито благоприятна околната среда. Могат ли те да предявят към държавата иск за това, че те са принудени по силата на това, че там 30 години е замърсявана околната среда, да се гарантира това направо от Конституцията.

За другата добавка съм съгласен, че те са длъжни да опазват, но питам как ще се гарантира възстановяването на природната среда в районите, които са екологически засегнати.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Ганев, имате думата.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Илиев добре знае, че на територията на правилника такова питане към една комисия не стои. Аз се шегувах скоро, че там има регламентирани въпроси. Той вероятно иска да направи запитване, понеже е вън от правилника,

Пише в текста, чуйте господин Илиев, "гражданите имат право на здравословна и благоприятна околната среда в съответствие с установените стандарти и нормативи".

Моят личен отговор. Когато има установени стандарти и нормативи и има отклонения от тях, гражданите имат право да искат обезщетение от съответните държавни органи. (Любен Корнезов от място: „Това е във връзка с чл. 7“) (Шиваров от място: „Във връзка с чл. 7 е“) Това е във връзка с чл. 7, прав е господин Шиваров.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Прочетете още веднъж текста на чл. 56.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: "Гражданите имат право на здравословна и благоприятна околната среда в съответствие с установените стандарти и нормативи. Те са длъжни да опазват околната среда."

Това да се гласува, господин председателствуващ.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме този текст на чл. 56. Гласувайте, господа!

От 257 гласували, 252 - за, 2 - против и 3 - въздържали се, текстът на чл. 56 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Член 57. Единствена алинея:
"Всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. В държавните учреждения той може да се явява и със защитник."

Това е първоначалната редакция на проекта. Парламентарният секретар ще добави.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпило е предложение от господин Стоян Михайлов. Член 57, първото изречение да се продължи така: "Или е оклеветен в средствата за масова информация, или по друг публичен начин."

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Аз искам да помоля господин Стоян Михайлов да се съгласи, че това е един частен случай от гледище на Конституцията, колкото и да е широко разпространена клеветата. Комисията по изработване на проект за Конституция първоначално предлага да се гласува текстът в първоначалния му вид. Да повторя текста?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли някакви допълнения към прочетения текст от господин Ганев? - Няма.

Господин Ганев, прочетете още веднъж текста, за да го гласуваме.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: "Всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. В държавните учреждения той може да се явява и със защитник."

Това да се гласува, господин председателствуващ.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме този текст, господа.

От 262 гласували, 262 - за, нито един против, нито един въздържал се.

Текстът на чл. 57 се приема с абсолютно мнозинство.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Член 58. Той има три алинеи по проекта.

"*А1* Основните права на гражданите са неотменими.

А2. Не се допуска злоупотребата с права, както и тяхното упражняване, ако те накърняват права и законни интереси на други.

А3 При обявяване на война, на военно или извънредно положение със закон може да бъде временно ограничено упражняването на отделни права на гражданите с изключение на правата, предвидени

в чл. 27, ал. 1; чл. 28; чл. 30, ал. 1, 2, 3 и чл. 36."

Господин парламентарен секретар...

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпили са предложения от госпожа Връбка Орбецова (шум в залата) по чл. 58, ал. 3 да се добавят: "и чл. 31, ал. 1, и чл. 46, и чл. 53, и чл. 54, ал. 1 и 2."

И предложение от господин Петър Обретенов: "При обявяване на война, на военно или извънредно положение със закон може временно да бъде преустановено или ограничено упражняването на правата на гражданите предвидени в чл. 29, 31, ал. 2, чл. 32, чл. 33, чл. 34, 38, 39, 40, 42 и 48 от тази Конституция."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Да, благодаря Ви господин Стамболийски. Господин Ганев, има ли някакви предложения или коментари по предложените текстове?

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Уважаеми господа! Идеята на ал. 3 е, че могат да бъдат ограничавани само политически и лични права, а не социални, и това е идеята там. При изброяването обаче, след като се има предвид и предложението на госпожа Орбецова, комисията предлага да бъде включен и текстът на чл. 31, ал. 1. Струва ми се, че ставаше дума тук за това, че личният живот на гражданите е неприкосновен. И това право наистина също не следва да бъде ограничавано, даже по този изключителен път.

И така, предложението е да се гласува и ако срещу това няма бележки, господин председателствуващ...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Прочетете и трите алинеи, господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: ... текстът изцяло, както следва:

"чл. 58.^{А1} Основните права на гражданите са неотменими

^{А2} Не се допуска злоупотребата с права, както и тяхното упражняване, ако те накърняват права и законни интереси на други.

^{А3} При обявяване на война, на военно или извънредно положение със закон може да бъде временно ограничено упражняването на отделни права на гражданите с изключение на правата, предвидени в чл. 27, ал. 1; чл. 28; чл. 30, ал. 1, 2, 3; чл. 31, ал. 1 и чл. 36."

Това да се сложи на гласуване, господин председателствуващ.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Обретенов
имате думата, преди да гласуваме.

253.4

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Искам само с две думи да обоснова моето предложение и виждане по този въпрос във връзка с чл.58, ал.3. Аз предлагам да се приеме друг подход, т.е. изрично да се посочат правата, които могат да бъдат ограничавани. това е по-точно, защото този подход, който сме възприели, е много неопределен. В глава втора са посочени много права, за които ще стане въпрос, и които вероятно ще възбудят недоумение дали могат да бъдат ограничавани, или не могат да бъдат ограничавани. Когато ние посочим точно правата, които могат да бъдат ограничавани, т.е. правото на придвижване, правото на неприкосновеност на кореспонденцията и т.н., аз съм ги изброял в текста, който дадох, тогава вече няма да има възможност за злоупотреба с този принцип.

В такъв случай моля, уважаемите дами и господа да имат предвид, че този текст - чл.58, ал.3 дава възможност всъщност за съспендиране на Конституцията. И затова трябва да бъдем много внимателни при редактирането на текста. Да не допуснем разширително тълкуване на текста. Само в изрично изброените от закона случаи и изрично посочените права биха могли да бъдат ограничавани. Това е моето становище и идеята на предложението, което дадох (единични ръкопляскания).

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Ганев, Вие би трябвало да имате предложението на господин Обретенов.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Докато съвещанието продължава, методологията, предложена и от господин Обретенов би трябвало да ни доведе до същия резултат - цифров, но с други изброявания раздира се. Въпросът е дали правата, които се предвиждат, че не могат да бъдат ограничавани по текста са достатъчно или пък не. Групата при Конституционната комисия счита, че в своето предложение се обляга ^{на практика} на Пакт за гражданските и политически права и аз ще ви дам един обратен пример, без да ставам много ангажиран адвокат в тази посока. Например, неприкосновеността на жилището - може ли да се запази неговата неограниченост на право във време на война? Очевидно не може. Така че, изхожда-
ло се е от методология, възприета в Пакта. Но нека още един момент, господин председател, да не би изброяването да е допусната

някаква неточност.

Едно разумно предложение - докато този спор се преодолява, господин председател, да гласуваме ал.1 и ал.2, по които няма проблеми.

Ал. 1. "Основните права на гражданите са неотменими".

ал. 2. "Не се допуска злоупотреба с права, както и тяхното упражняване, ако те накърняват права и законни интереси на други".

Да гласуваме тези две алинеи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме текста на тези две алинеи - ал.1 и ал.2. Гласувайте, господа!

Гласували 254 души. От тях 253 за, 1 против, нито един въздържал се - ал.1 и ал.2 на чл. 58 се приемат.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Малката правна и политическа консултация води до предложението ал.3 на чл.58 да се гласува, господа, както бе докладвана преди малко. Ще я прочета още веднъж. Ако има някакъв пропуск, ние се уточниме и с господин Обретенов, няма пречка да потърсим корекция на това чрез една десета от общия брой на народните представители, защото еднаква е волята, която ни ръководи сега.

Ал. 3. "При обявяване на война, на военно или извънредно положение със закон може да бъде временно ограничено упражняването на отделни права на гражданите с изключение на правата, предвидени в чл. 27, ал.1, чл. 28, чл. 30, ал.1, ал.2, ал.3, чл.31, ал. 1 и чл. 36.

Нека това да бъде предложението за гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме ал.3 така както бе докладвана. Гласувайте господа!

Гласували 249 депутата, от тях 240 за, 6 против, 3 въздържали се - текстът на ал.3 на чл. 58 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Чл. 59 - първоначална редакция:

Ал. 1 "Гражданите са длъжни да спазват и изпълняват Конституцията и законите. Те са длъжни да уважават правата и законните интереси на другите."

Ал. 2. "Религиозните и други убеждения не са основание за отказ да се изпълняват задълженията, установени в Конституцията и законите."

254.2

Господин Стамболовски, имате думата..

ПАРЛАМЕНТАРЕН СЕКРЕТАР АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Господин Ангел Ахрянов най-категорично настоява ал.2 на чл.59 да бъде заличена, а именно: "Религиозните и други убеждения не са основание за отказ да се изпълняват задълженията, установени в Конституцията и законите."

И още едно предложение на господин Лъчезар Шипков, ал.1 на чл.59 да се добави "и юридически лица" и текстът да гласи: "Граждани и юридически лица са длъжни да спазват"

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Ганев, имате думата за становище.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: И двете писмени предложения са анализирани в комисията. Моля ви да чуете по едно изречение за всяко от тях.

Първо, господин Шиков предлага да се включат и юридическите лица тук, а главата е за права на гражданите.

Второ, господин Ахрянов иска да се заличи ал. 2, но искам да го помоля да проследи разсъждението, което правя. Ако това стане значи, че поради определени религиозни или други убеждения гражданите да не са длъжни да спазват Конституцията и законите на страната. Струва ми се, че този екстремен извод не може да бъде искан от никого тук.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Да гласуваме, да гласуваме!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Нешев.

СТЕФАН НЕШЕВ: Уважаеми колеги народни представители, поради характерната историческа обстановка, в която живеем и чиято Конституция правим, бих желал да ви предложа в ал.2 да включим "политически и други убеждения" и т.н., защото смятам, че именно основанията "политическо убеждение" не трябва да дава право да не се спазват Конституцията и законите. (Ръкопляскания от дясното на залата)

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се, това се подкрепя, но нека бъде включено в "и други убеждения". Разбирам ви, господин Нешев, но нека този изброителен патос не накърнява строгостта на един конституционен език. Предлагам редакцията на двете алинеи да бъде както следва: "Ал. 1. Гражданите са длъжни да спазват и изпълняват Конституцията и законите. Те са длъжни да уважават правата и законните интереси на другите.

Ал. 2. Религиозните и други убеждения (разбира се и политическите) не са основание за отказ да се изпълняват задълженията, установени в Конституцията и законите."

Господин председателствуващ, моля да гласуваме тези две алинеи едновременно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли някакви други възражения, предложения? - Няма. Гласуваме ал. 1 и ал. 2 едновременно. Моля, гласувайте господа!

ВГ/ЗТ

255.1

Гласуван - 254. С 250 гласа за, 2 гласа против и 2 гласа въздържали се ал. 1 и 2 на чл. 59 се приема.

Има думата, господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: "Чл. 60. Ал. 1) Защитата на отечеството е дълг и въпрос на чест за всеки български гражданин. Измяната и предателството към отечеството са най-тежки престъпления и се наказват с цялата строгост на закона."

Ал. 2. Изпълнението на воинските задължения, условията и редът на освобождаването от тях или замяната им се уреждат със закон."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли никакви допълнителни предложения, господин Стамболовски.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпило е предложение от господин Методи Недялков, член на БЗНС-единен, да се създаде нова алинея 3 и тя да гласи: "Никой не може да бъде принуждаван да изпълнява военна служба с оръжие, ако това противоречи на неговата съвест и убеждение. Редът за изпълнение на алтернативна военна служба се урежда със закон".

СВЕТОСЛАВ ШИВАРОВ (от място): Това го има във втората алинея.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: И господин Шиваров подкрепя от място разсъжденията ни. Да прочетем отново ал. 2: "Изпълнението на воинските задължения условията и редът за освобождаването от тях или за замяната им се уреждат със закон". Мисля, че идеята на господин Недялков е включена богато в тази ал. 2. Ако това разбиране е общо, господин председателствуващ, нека преминем към гласуване на двете алинеи едновременно.

"Ал. 1. Защитата на отечеството е дълг и въпрос на чест за всеки български гражданин. Измяната и предателството към отечеството са най-тежки престъпления и се наказват с цялата строгост на закона.

Ал. 2. Изпълнението на воинските задължения, условията и редът за освобождаването от тях или за замяната им се уреждат със закон".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господа, гласувайте ал. 1 и ал. 2 на чл. 60.

255.2

Със 253 гласа за, 4 против, 1 въздържал се - ал. 1 и ал. 2 на чл. 60 се приемат.

Има думата господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: "Чл. 61. Ал. 1 Граждани са длъжни да плащат данъци и такси, установени със закон съобразно техните доходи и имущество.

Ал. 2. Данъчни облекчения и утежнения могат да се установяват със закон само за насырчаване или ограничаване на определени дейности."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли някакви допълнения, господин Стамболовски?

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпило е предложение от господин Емил Филипов чл. 61, ал. 2 след думите "насырчава и ограничава определени дейности" да се добави "и в определени райони".

Има предложение на господин Ангел Ахрянов, който предлага към ал. 2 да бъдат регламентирани данъчни облекчения за лицата с тежки форми на инвалидност. Недопустимо е инвалидите да бъдат лишавани от тази социална придобивка, предоставена им от досегашното законодателство.

Господин Цезар Каракеизов предлага да се създадат две нови алинеи към чл. 61. "Ал. 3. Всеки човек има право да владее имущество както еднолично, така и съвместно с други.

Ал. 4. Никой не може да бъде произволно лишаван от своето имущество".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Много ясно е прокламиран най-важният висш конституционен принцип за нас, че данъци се събират само със закон. Това е принцип. Предложението, които се правят тук, искат понякога изброително да се включат различни части или нюанси на този проблем, но само една обобщена редакция ще бъде конституционно оправдана. Освен това искам да кажа, че предложението на господин Каракеизов за създаването на две нови алинеи третират неща, които се намират в чл. 18 от проекта за Конституция. На базата на предложението, обаче наистина може да се предложи една по-стегната редакция и аз ще ви я прочета с предложение тя да бъде гласувана.

255.3

Чл. 61 на ал. 1. "Гражданите са длъжни да плащат данъци и такси, установени със закон, съобразно техните доходи и имущества."

И наистина, както предлагат някои господа, втората алинея е още по-чисто.

Ал. 2. "Данъчни облекчения и утежнения могат да се установяват със закон."

Нека тези две алинеи да се гласуват, ако няма възражения, г-н председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме ал. 1 и 2 на чл. 61.

Гласувайте, господа!

Резултатът е: от 245 гласували общо - 245 са гласували за, нито един против, нито един въздържал се. Ал. 1 и 2 на чл. 61 се приемат с абсолютно мнозинство.

Има думата г-н Гиньо Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: И последния текст от тази глава - чл. 62.

Единствена алинея: "Гражданите са длъжни да оказват съдействие на държавата и обществото в случаи на природни и обществени бедствия при условия и ред, определени от закона."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Някакви допълнения, г-н Стамболовийски?

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпило е предложение от г-н Бойко Димитров, който ~~след~~ след думата "съдействие" в първия ред да отпаднат думите "на държавата и обществото".

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: С други думи, г-н Димитров предлага текстът да бъде: "Гражданите са длъжни да оказват съдействие в случаи на природни бедствия и при условия и ред, определени от закона."

Аз искам да помоля от името на Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България г-н Димитров: Държавата е и администрация и много друго. Обществото е всичко останало. Нека така да бъде, защото много имперсонално и безсубектно става това.

Благодаря Ви, г-н Димитров оттегля предложението си.

ББ/МД

256.1

ли
ч

(Към трибуната се приближава г-н Руденко Йорданов, който консултира г-н Гиньо Ганев)

И една много навременна бележка от г-н Руденко Йорданов. В един предшествуващ текст махнахме определението "обществени" за бедствия. Затова е редно и тук да го махнем, защото съдействие на обществените бедствия са с едно многосъмнително тълкувания.

Предложението: "Гражданите са длъжни да оказват съдействие на държавата и обществото в случай на природни бедствия при условия и ред, определени от закона."

Има ли обществени бедствия?

СТОЮ ДУЛЕВ (от място): Войната е обществено бедствие.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Момент, войната, казва г-н Дулев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Йорданов, литературата на съкращаването не винаги се оказва много ефикасна. Прав сте (обръща се към г-н Стою Дулев) - войната.

И още по-добре: "... в случай на природни и други бедствия..."

Това да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Още веднъж текста, г-н Ганев, и да гласуваме.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: "Гражданите са длъжни да оказват съдействие на държавата и обществото в случаи на природни и други бедствия при условия и ред, определени от закона."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме този текст, господа! Гласувайте!

Резултатът: от общо гласували 246 народни представители 244 са гласували за, 2 против, нито един не се въздържа.

Чл. 62 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Едно уточняване. Председателят на Комисията по здравеопазването и спорта каза преди малко, че комисията иска време до утре до 10 ч. да представи своето по-цялостно предложение, струва ми се, във връзка с чл. 53.

Всички народни представители, които искат с писмени предложения да участват в разискването на следващата Глава трета "Народно събрание", нека да направят това и сега, по време на малката почивка. Уточняването, което направи г-н Глушков 256.2

от името на бюрото, трябва да се знае добре.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: *16'45 часови*
ви моля всички да бъдат по местата си.

ГИНЬО ГАНЕВ: След това, след речта на г-н Херцог, без почивка продължава дискусията по конституцията.

256.3

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО-ГАНЕВ (звъни): Заседанието на Великото Народно събрание се открива.

Уважаеми госпожи и господа народни представители, уважаеми господин президент на държавата Израел! ^Имам удоволствието и честта заедно с това да ви представя господа, президента на Израел, високоуважавания господин Хаим Херцог. (Ръкопляскания) И да го поздравя от мое име и от ваше с ^Добре дошъл в българското Народно събрание, а това значи, в България. На всички са ни добре известни историческите връзки между българския и еврейския народ. Те преминаха просто през изпитанията на времето. Извършващите се дълбоки демократични промени у нас откриха нова глава в развитието на отношенията между нашите държави и нашите два народа. Тук не бих искал да се впускам в подробностите на историята на тези взаимоотношения, но смятам, че е необходимо да се припомни един факт, който впроче българската общественост никога не забравя. България беше наистина една от двете страни в Европа, попаднали в пожара на Втората световна война и в орбитата на хитлеристка Германия, която ^недопусна изпращането на българските евреи в лагерите на смъртта. (Ръкопляскания)

Възстановяването на дипломатическите отношения през м. май 1990 г., сложи отношенията между двете страни на ясен и прав път, в пълно съответствие с новата външна политика на България. Нещо повече, днес Израел заема важно място в нашите международни връзки. Ето защо ние виждаме във Вашето сегашно посещение, господин президент, израз на взаимно желание за задълбочаване на двустранното сътрудничество, за което според нас

съществуват условия и добри перспективи.

Господа, подчертавам по достойнство факта, че президентът на държавата Израел е първият чуждестранен президент, въобще ръководител на друга държава, който ще говори пред българския парламент. (Ръкопляскания)

Ще представя с няколко думи нашия изтъкнат гост.

Господин Хаим Херцог е роден през септември 1918 г. в Северна Ирландия - Белфаст, син е на главния равин на Израел, завършил е Уесли Колич и университетите в Дъблин, Лондон и Оксфорд. През 1935 г. се преселва с цялото семейство вече в Израел. Участва във Втората световна война. По-късно заема различни постове в израелските въоръжени сили, включително израелски военен аташе във Вашингтон и Отава, военен командир, директор на военното разузнаване и през 1961 г. той е произведен в чин генерал. След това е генерален директор на военната промишленост, извънреден и пълномощен посланик и постоянен представител на Израел в Обединените нации. Депутат е. През 1981-1983 г. в Кнесета - парламента на Израел, е избран там с листата на Партията на труда. Член е на комисиите по отбраната и външната политика, член е заедно с това и на Законодателната комисия. И на 5 май 1983 г. господин Херцог е избран и полага клетва като президент на държавата Израел, а на 9 май 1988 г. е преизбран на този най-висок пост за втори петгодишен мандат. Бил е адвокат. Автор е на книги. Ще спомена няколко красиви заглавия - "Най-хубавият час на Израел", "Юдеизъм" "Право и етика", "Кой е виновен", "Битки в Библията" и т.н.

Господин Хаим Херцог се откроюва в днешната обществена действителност на Израел с авторитета на политически безпристрастна в най-добрая смисъл на понятието и обединяваща нацията личност.

И сега, давам думата на президента на Израел, негово превъзходителство господин Хаим Херцог. Имате думата, господин президент. (Ръкопляскания)

(Фотографите с цялата коректност на Бюрото са помолени да дадат възможност на президента да вижда залата.)

НЕГОВО ПРЕВЪЗХОДИТЕЛСТВО ПРЕЗИДЕНТ НА ИЗРАЕЛ ГОСПОДИН ХАИМ ХЕРЦОГ: Господин председател, господин президент, господин министър-председател, уважаеми членове на Народното събрание! Голяма чест е за мен да бъда първият президент на Израел, който провежда официално посещение в България и се обръща към вас, членовете на Великото Народно събрание, от тази трибуна, която е символ на историческата промяна, настъпила във вашата държава и всъщност във всички държави на Източна Европа. (Ръкопляскания)

Аз нося поздрави от Кнесета, който е нашият парламент и нашата молитва за преуспяването на демократичния процес във вашата държава. Като демокрация, ние се гордеем с факта, че въпреки пет войни, въпреки трудностите по сигурността и стопанството, бреме, което носим от създаването на нашата държава Израел, никога не сме правили компромиси по отношение на основните ценности на демокрацията и не сме познали нито един ден на недемократичен живот в нашето сложно национално съществуване.

Като стоя тук пред вас, аз си спомням съвместната история на еврейския народ и на българския народ. Според намереното в археологическите разкопки, историята на еврейската общност в България стига до втория век на новото летоброене. В средните векове България отвори вратите си пред еврейските бежанци от Унгария, Бавария и Испания. Евреи, които оставиха своя отпечатък върху живота на еврейската общност тук посредством шпаньолския език "Ладино", един език, който заслужава да се отбележи още съществува в Израел в печатни издания като ^{христ} и говорим език.

Като се явявам пред вас тук, аз искам да изразя от името на народа на Израел и от името на световното еврейство благодарност за това, че като изключим Дания, както спомена вашият уважаван председател на Народното събрание, вашата страна беше единствената страна в Европа, в която важни елементи в църквата, в парламента, в обществените служби и сред интелектуалците се противопоставиха на фашисткия режим, на неговите нарежданятия за изпращането на българските евреи към нацистките лагери на смъртта. Ведно с това ние помним с болка на сърце, че повече от 11 хиляди евреи от Македония и Тракия бяха изпратени в нацистките лагери на смъртта и там загинаха. Обаче самите български евреи получиха, както казахме, защитата на важни елементи сред

българското население. Затова ще ви бъдем благодарни винаги.
(Ръкопляскания)

45 хиляди евреи, които са близо 90 на сто от еврейската общност в България се преселиха в Израел по време на създаването на нашата държава. Ние се гордеем с тях и с отличния им принос за обществото и за държавата Израел.

През 1967 г., когато армиите на арабските държави се обединиха срещу Израел и заплашваха да ни унищожат и както те самите декларираха - да хвърлят евреите в морето - ние воювахме шестдневната война и успяхме да победим нашите врагове. Нашата победа не отговаряше на съветската политика по онова време, дипломатическите отношения със Съветския съюз и с всички държави, които се наричаха източен блок, с изключение на Румъния, бяха прекъснати. Това за наше съжаление бе още един пример за циничното и едностраничното отношение на Съветския съюз и приближените му държави към Израел.

Сега, когато дипломатическите отношения бяха подновени, ние се надяваме и се молим Израел и България да бъдат свидетели в тази нова ера на съвместни постижения в политическата, стопанска, културната и други области, постижения, които ще дадат принос за връзките между нашите две държави.

Нашата главна цел е постигането на мир с нашите арабски съседи и с палестинците. С Декларацията за независимост ние протегнахме ръка за мир към арабските ни съседи. Ръката ни бе отхвърлена и техният отговор бе съюз между седем арабски армии, съвместно с арабите от Палестина за ликвидирането на току-що създадената еврейска държава. Воювахме малцина срещу много. Без оръжие, без екипировка, поради наложеното ни ембарго от страна на повечето държави в свободния свят. Благодарение на изключителната саможертва на нашите синове под ръководството на Бен Гурион, нашата борба бе успешна, но с цената на живота на цял един процент от тогавашното население на страната.

От момента на своето раждане, Израел подаде ръка за мир на всички свои съседи, но тя бе отблъсната. Палестинците продължиха по пътя, който им донесе само страдания и трагедии.

В продължение на 19 години от 1948 до 1967 г. Западният бряг на река Йордан бе окupиран от Йордания, а ивицата Газа

- от Египет. По протежение на целия този период не бе дадена на палестинците независимост и не бе създадена палестинска държава, защото тогава, както и днес, последното нещо, което арабските държави искат да видят, е една независима палестинска държава.

Десет дни след приключване на шестдневната война от 1967 г. израелското правителство предложи да върне Синайския полуостров на Египет и Гуланските възвищения на Сирия срещу подходящи споразумения за мир и демилитаризация. Израелското правителство бе готово да води преговори с Йорданския крал Хюсein. Арабският отговор на тази инициатива бе даден на карикатурната върховна конференция на арабските държави в Хартум, при ~~заявършва-~~нето на която бяха обявени трите прословути "нёта", тоест, не на преговори с Израел, не за признаване на Израел и не за мир с Израел.

През 1977 г. Менахем Бегин, който тогава бе министър-председател на Израел, предложи план за автономия на палестинците, ~~и~~ този план бе отхвърлен от арабите. Ако този план би бил приет тогава, може би сега щяхме вече да бъдем вече на път към истински и траен мир.

Държавата Израел се придържа към един мирен процес, който така се надяваме, че ще доведе до мир в Близкия изток. Аз съм убеден, че мир ще постигнем. Помня, че преди не повече от 14 години, по време на историческото посещение на покойния египетски президент Ануар Садат в Израел повечето граници на нашата страна бяха затворени и запечатани за движение на хора и стоки. Кой можеше да мечтае тогава, че днес знамето на Израел ще се развява над зданието на нашето посолство в Египет и египетското знаме ще се развява над тяхното посолство в Израел? Кой можеше да мечтае, че 10 години след подписването на мирния договор между Израел и Египет, Арабската лига ще приеме отново Египет и то без да се откаже от своите задължения спрямо Израел и дори повече - да заеме отново подходящото му място като водач на арабския свят.

Кой можеше да мечтае, че десетки хиляди израелски туристи ще посещават всяка година Египет и че съвместен земеделски проект за Израел и за Египет ще действа в делтата на река Нил и в областта на Негеф в Израел? Кой можеше да мечтае, че повече от един милион хора ще пресичат всяка година мостовете на река Йордан от Израел за Йордания и обратно и че стотици камиони ще пренасят стока и експорт в двете посоки? Кой можеше да мечтае, че хиляди израелски граждани - мюсюлмани, ще могат да отидат на поклонение в Мека?

Сега се намираме на нов кръстопът. Свидетели сме на един неспокоен период в Ехуда и Шумром и ивицата Газа. Боли ни за пролятата кръв и за човешките жертви от двете страни и правим всичко възможно да наложим ред и законност.

За съжаление само разруха и липса на логика продължават да характеризират арабските нападения над Израел. Ненавистта и насилието носят със себе си само мъки и страдания и никога не са разрешили никакъв проблем. Разбирането при всички случаи идва твърде късно.

Ние нямаме никакво желание да властваме над други народи и да ръководим техния живот. Мирният процес се намира в центъра на обществения спор и политическия диспут в Израел. Изправени сме пред съдбоносни решения и аз съжалявам за трагичните случаи, които се разиграват у нас както сред арабското общество, живеещо с нас в Израел, така и сред палестинското общество в територията.

Господин председател, на вид изглежда лесно да се обсъжда и да се разисква по нашите проблеми отдалеч, чрез о съждане, речи, статии и предложения. Обаче за нас, които сме отговорни за съдбата на нашата държава и за съдбата на нашите деца, това не е толкова просто и то меко казано. Забранено ни е да грешим, защото това би могло да бъде съдбоносно за нашето бъдеще. Трябва да се помни, че за всички тези държви, които ни съветват, проблемът е просто още един въпрос на външна политика. За нас това е въпрос на живот и смърт!

Трябва да подчертая, че предвид събитията в Ехуда и Шумром и ивицата Газа ние не трябва да избираме между законност и ред, от една страна, и преговори, от друга. Изборът е между

спазването на законността и реда и реалната опасност, че положението би могло да се превърне в едно ново издание на Бейрут. Това е жестокият избор, пред който ние сме изправени днес.

Устойчивостта на едно общество се мери чрез неговата способност да се изправи пред криза. Аз вярвам, че въпреки всички трудности, а може би и случаи на провали, нашата общественост доказа зрялост, която може да служи за пример на държави, които се борят с подобни обстоятелства. Бившият израелски министър-председател в миналото госпожа Голда Мейр каза веднъж, че тя не може да прости на арабите не защото са убивали наши деца, а защото са принудили нашите синове да убиват арабски синове.

Как можем да се абстрагираме от гръмкото мълчание на света, когато пред очите ни Сирия успя през последните седмици да осъществи своите намерения в Ливан и да превърне тази нещастна страна в свой протекторат? Как да се отнесем към апатията на християнския свят, наблюдаващ унищожаването на християнската общност в Ливан? Когато гледаме как светът се отнася с безразличие към жестокото и систематично разрушение в Ливан, можете да си представите поуката, която ние внимателно извлечаме по отношение на самите нас.

Искрената ни надежда^е, че настоящият мирен процес, в който Съединените американски щати взимат участие, както и подобни процеси в миналото, ще успее и ще ни доведе до преки разговори между нас и арабските държави и между нас и палестинските представители, които живеят в териториите, намиращи се под наша власт.

За съжаление светът не обръща внимание на факта, че палестинското население, което живее с нас и с което имаме ~~бълг~~ дневна връзка, се намира под властта на терора на свои екстремисти. Трябва да подчертаем, че в събитията наречени интифада, които продължават вече три години и половина, бяха убити за наше съжаление към 900 палестинци, 50 процента от които – от техните собствени братя. През настоящата година броят на палестинците, убити от палестинци достигна до 70-80 процента от жертвите. Освен властта на страх и терора, в териториите се разразява и насилиствена борба между Организацията за освобождение на Палестина, от една страна, и поддържниците на исламския Фундаментализъм, от друга.

Не можем да забравим, че Организацията за освобождение на Палестина продължава да се придържа към Палестинската харта, която изисква ликвидирането на израелската държава. Какво доверие може да се прояви към декларацията на водача на Организацията за освобождение на Палестина Ясер Арафат, който няма власт над различните крила в своята собствена организация и който самият губи подкрепа в редовете на своята организация? Отново искам да подчертая, че няма нищо, което народът на Израел да иска повече от мира. Не познавам друг начин за постигане на мир, освен чрез преки разговори между страните.

В миналото се появи един голям водач на Близкия изток, президентът Ануар Садат, който дойде в Израел, държа реч пред Кнесета и отпочна преговори, които донесоха желания мир на двата народа. А днес между Кайро и Ерусалим пътуват автобуси.

Да, господин председател, ние напредваме към мир. И това е великата цел на нашия народ. Тя отразява и стремежа на много милиони в нашия район, които не могат свободно да се изразят, поради страх от фундаменталисткия религиозен фанатизъм. Мирът ще бъде постигнат, защото ние го искаме и защото народите от Близкия изток го искат и се нуждаят от него. (Ръкопляскания) А междувременно, стремейки се и борейки се за мир, ние продължаваме да се развива като нация и кипяща общественост, която подава ръка за сътрудничество на всички народи.

В продължение на 43-годишното ни съществуване ние създа-
дохме в нашата страна едно открыто демократично общество, в
което честта и свободата на човека са върховни ценности. Ние
имаме демократичен парламент, който се избира чрез свободни
избори. Имаме свободна и независима съдебна система, свободна
преса и открита и прогресивна образователна система.

Ние успяхме да създадем едно развито земеделие, една
индустрия, която е в състояние да произвежда технологически
продукти, една напреднала и модерна биотехнологическа наука.
Успяхме да произведем турбореактивни самолети, наред с модерни
медицински средства. Произведения на израелската технология
се монтират в космически кораби и в самолети от най-напредналите,
които се произвеждат в САЩ. Ние сме сред трите най-напреднали
държави в света в използването на слънчевата енергия, заедно
със САЩ и Япония.

Израел оказва с желание и готовност медицинска, земедел-
ска и технологическа помощ на много от новоразвиващите се страни.
Половината от всички очни операции, извършени през последните
30 години в Африка, бяха проведени от израелски лекари. Ние
се намираме сред най-напредналите държави в областта на напоява-
нето, обезсоляването на морска вода и създаването на изкуствен
дъжд. Ние сме една от осемте държави, представени в Космоса
чрез спътници израелско производство.

Господин председател!

Никое човешко общество не е свободно от слабости. Обаче
всяко общество се преценява според неговата способност да се
бори срещу своите слабости и според свободното съзнание на него-
вите граждани, спрямо техния дълг към моралните и хуманни цен-
ности, както и според неговата готовност да приеме решението
на ~~прави~~ ^{тези} институт в името на законната власт, като уважава човека
в името на върховните хуманитарни принципи на модерното общество.

Според тази преценка и въпреки че сме една малка нация,
изправена пред огромни външни и вътрешни проблеми, ние можем
да се гордеем със създаването и запазването на едно свободно,
открыто и демократично общество.

В заключение, господин председател, аз отдавам чест на България и на нейния народ. Отчитам специалните връзки, създадени между двата народа в течение на историята, и особено отчитам факта, че българският народ бе, както казах, един от двата народа, които се бориха срещу опитите на нацистите да унищожат еврейския народ.

Ние се отнасяме със симпатия към вашата борба, тръгвайки по нов път към демокрация, към възобновяване на вашия суверенитет и национална независимост при новите обстоятелства, създадени в Източна Европа. Трябва да спомена българските евреи, които се преселиха в Израел и успяха да създадат мост на взаимна симпатия между нашите две държави. Тази общност даде много важен принос за израелското общество и ние с право се гордеем с нея.

Убеден съм, че мостът, който те построиха, ще заздрави връзките между двата народа. Има много области, в които можем да сътрудничим – политически, стопански и културни.

Надявам се и се моля моето историческо посещение да означи пътя към развитието на отношенията между двете наши държави. (Бурни продължителни ръкопляскания)

Господин председател!

Господин Президент!

Господин Министър-председател!

Благодаря на Президента на България, на министър-председателя, на вас и на уважаемите депутати на Великото Народно събрание за топлия прием, който ми устроихте. Надявам се и се моля моето посещение да заздрави връзките между двата народа като съучастници в стремежа към добруване на човечеството и неговия прогрес. (Бурни продължителни ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, Ваше превъходителство, за думите, за промисленото слово, с което се обърнахте към Седмото Велико Народно събрание и чрез него към целия български народ.

Посланието Ви за мир, за сътрудничество между народите и за връзки на сближаване в различните области на живота между България и Израел ще намери, сигурен съм, широк отзук в институциите на страната ни и в съзнанието на народа ни.

Изказвам нашата обща увереност, че Вашето посещение в България няма да бъде само знак, а ще отбележи принос в развитието на отношенията между нашите две държави в посоката на демокрацията, взаимното доверие и човешкия прогрес.

Още веднъж благодаря Ви от името на Народното събрание, Ваше Превъзходителство. С пожелание за здраве лично на Вас и всичко добро на израелския народ! (Бурни продължителни ръкопляскания)

(Народните представители стават и изпращат с ръкоплясания госта.)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господи народни представители! Моля ви, ние ще продължим нашата работа по разискванията на Проектоконституцията. (Гласове от залата: "Малко почивка") Добре, може.

15 минути почивка.

259.3

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ (звъни): Уважаеми колеги, продължава заседанието с второто четене на Конституцията на Република България.

Глава трета.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Глава трета със заглавие "Народно събрание". Това да се гласува, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля, народните представители да влязат в залата и да заемат местата си. Казахме 15 минути, би трябвало да бъдем малко по-дисциплинирани.

Гласуваме заглавието на глава трета "Народно събрание". Гласувайте, господа!

Гласували 205 народни представители. От тях 205 за, нито един против, нито един въздържал се - приема се заглавието на глава трета "Народно събрание".

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Привличам вниманието ви, господа, върху това, че навлизаме в една важна конституционна материя, свързана с изостреното ни внимание за съотношението и за балансирането между трите органи - парламент, правителство, Президент. Затова трябва, бих казал, с много високо високо чувство за отговорност да четем текстовете и да вървим умно нататък.

Чл. 63. "Народното събрание осъществява законодателната власт и упражнява парламентарен контрол".

Към това ново предложение от името на комисията, няма направени искания в писмен, даже ~~и~~ този момент и в устен вид.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Мисля, че можем да гласуваме чл. 63 така както е предложен от Конституционната комисия. Моля, господа, гласувайте!

Гласували 222 народни представители. От тях 221 за, 1 против, нито един въздържал се - чл. 63 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Чл. 64 е ~~и~~ една-единствена твърде кратка алинея. Горещо ви моля да не направим цифрово наддаване без аргументи.

Чл. 64. "Народното събрание се състои от 200 народни представители" по първоначален текст.

НЧ/ЗТ 260.1

Господин Стамбoliйски, да ви помоля да прочетете предложение на парламентаристите

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Имате думата, господин Стамбoliйски.

ALEKSANDR STAMBOLIYSKI: Господин Богдан Атанасов предлага: "Броя на народните представители е пропорционален на броя на избирателите, като един народен представител се избира от 25 000 избиратели".

Господин Стою Дулев предлага: "Броят на народните представители да бъде 250".

Господата Христо Христов и Стефан Нешев предлагат Народното събрание да се състои от 200 до 250 народни представители.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли желаещи да вземат отношение? Да, господин Божанов има думата.

БОЖАН БОЖАНОВ: Господин председател, дами и господа народни представители! Позволете ми да направя кратка обосновка с няколко аргумента на моето предложение за чл. 64, след думите "Народното събрание се състои от 200 народни представители" да се добави: "по мажоритарната система".

Преди това искам да ви информирам, че в глава четвърта "Велико Народно събрание" за чл. 95 предлагам следния текст: "Великото Народно събрание се състои от народните представители в Народното събрание и 200 души народни представители, допълнително избрани по пропорционалната система". Тоест, вместо избрани по общия ред, избрани по пропорционалната система. Но тази обосновка ще направя когато стигнем до чл. 95.

А сега обосновката ми по чл. 64. При мажоритарната избирателна система партиите са принудени да търсят най-изявени-
те и най-конкурен-^{тоспособните} си кандидати в отделните райони,
а не след и чрез вътрешнопартийни "боричкания" по върховете
да предлагат листи по пропорционалната избирателна система,
което не е най-демократичният начин за регистриране и още повече
за избиране на народните представители. Като пример бих посочил
проведените избори през м. юни миналата година за настоящето
Седмо Велико Народно събрание. В 21. София-град ^{член 64} избирателен район
при наличие на 26 места - толкова колкото е и броят на едномандатните
райони в София-град, беше достатъчно БСП, СДС или която 260.2

и да е друга партия, или коалиция от партии, участвала в изборите, само да прескочи бариерата от четирите процента, за да е печелившо и гарантирано мястото в парламента на водачите, посочени на първо място в листите. От БСП и СДС това бяха съответно Добри Джуров и Желю Желев. При мажоритарната система имат възможност да се регистрират ~~и да са обект на изборни кампании~~.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Божанов, ще ме извините, обаче искам да ви обърна внимание, че ние дебатираме броя на народните представители, а не начинът на тяхното избиране, не избирателния закон. Това е друг член, това е друга материя. Много ви моля, сега дебатираме броя на народните представители. Можете да се аргументирате дали да бъдат 200 или 500, или 300, но става въпрос за тези дебати. Така че много ви моля, ако имате да добавите нещо повече по този въпрос направете го, ако не - дайте възможност на други колеги да се изкажат по този член.

БОЖАН БОЖАНОВ: Моля, господин председател, направеното от мен предложение да се постави на обсъждане и гласуване от народните представители.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Ще се постави на обсъждане, когато стигнем до начина за избиране на депутатите. Пак повтарям - чл. 64, прочетете го, става въпрос за броя на народните представители.

БОЖАН БОЖАНОВ: Считам, че тук му е мястото.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Думата има господин Шиваров.

СВЕТОСЛАВ ШИВАРОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми народни представители! Аз спазих правилника и дадох писмено своето предложение.

Предлагам чл. 64 да гласи така: "Народното събрание се състои от 199 народни представители". Предлагам броят на народните представители в българския парламент да бъде нечетен.

Най-краткият ми аргумент и мотив, за да не губя време, тъй като са ясни нещата, е, че не може в един бъдещ парламент да има мнозинство от 50% ^и малцинство от 50%. Това нещо е невъзможно, поради това броят трябва да бъде нечетен. Могат да се посочат и други аргументи, но аз ще спестя вашето време. Моля, да обсъдите това предложение.

260.3

Искам да направя и реплика на колегата, който се изказа преди малко, да се стараем, това се отнася и до него, да спестим малкото парламентарно време, с което разполагаме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Христо Христов искаше думата.

260.4

ХРИСТО ХРИСТОВ (БЗНС): Уважаеми колеги, когато приемахме член първи аз направих конкретно предложение и с присъщия му апломб господин Гиньо Ганев каза, че искам да побългарявам твърде много Българската конституция. Не крия това си намерение. Струва ми се, че тази Конституция щом е българска трябва да има български корени, български измерения.

От тази гледна точка днес се връщам към едно предложение, което направи, още при обсъждането на основните начала, господин Вълканов. Той ни върна към Търновската конституция и припомни, че тогава в българския парламент е имало 229 депутати. Аз приемам, че решението 400, 200, 100 носи един шаблонен характер. Нека се върнем към първокорените на нашето конституционно съществуване. Нека да приемем, съгласен съм, тезата на колегата Шиваров, че трябва да имаме не чифт, а тек народни представители, това е правилна теза, но при това положение именно да се върнем към онова, което напомня за българската конституционна традиция.

От тази гледна точка моето предложение е да гласуваме идеята за 229 депутати.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Корнезов.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, ако ми разрешите ще изразя и становището на Конституционната комисия, което сме обсъждали, без ни най-малко да искаме да го наложим.

Първо, от всички представени проекти и разгледани в Конституционната комисия, цифрата се движеше от 180 до 400 народни представители. В тази връзка и професор Вълканов направи още при първото разглеждане предложението си, което господин Христов цитира, да се върнем към учредителите ни, които са приели Търновската конституция с 229 депутата. Този вариант, който бих казал е доста съблазнителен, също беше обсъден в Конституционната комисия. Ние, включително и аз, не можем да възприемем тази идея, тъй като исторически тя не е най-точна. Ще ми позволите само няколко думи.

Първо, в учредителното ни събрание депутатите по звание, т.е. назначение са 117 - висше духовенство, членове-съдии и т.н.; втората категория са назначени от руския император на

ВГ/НП

261.1

на брой 18; от третата категория депутати от различни учреждения и дружества -: 5, от четвъртата категория са само 87 изборни депутати. Следователно, учредителното събрание във Велико Търново е било учредено по съвсем друг принцип. И още нещо. Практически учредителите на Търновската конституция са 210, тъй като останалите 19 не са участвали в работата и не са подписали Търновската конституция.

В тази връзка Конституционната комисия днес, когато заседава, смята, че е най-удачно бройката на народните представители да бъде 240. Разбира се, тя може да се обсъжда и да бъде и 250, както предлагат колегите от БЗНС.

Второ, искам да отговоря на господин Божанов. Действително той е направил предложение още в чл. 64 да се каже начинът системата на избор на народни представители. Това беше обсъдено в Комисията за изработване проект на Конституция на Република България, но тя счита, че това трябва да залегне в Избирателния закон, а не в Конституцията да определяме дали системата е мажоритарна, пропорционална или смесена, каквато е, тъй като тази материя е динамична и не е необходимо да залага в Конституцията. Ако бройката на депутатите предизвиква редица спорове бихме могли да търсим не тук, а в една консултация, включително и в Комисията за изработване на проекта за Конституция на Република България най-оптималния брой на народните представители в бъдещото обикновено Народно събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, аргументът и на господин Богдан Атанасов на 25 000 души население да има един парламентарист ни навежда на цифрата 240 от общия брой избиратели, които са около 6 000 000. Цифрата 240 е много обсъждана. Поражда математически и други съображения, близко е до това, на което се позоваваме - наречено учредително събрание. Нека да се има предвид и това, и който иска прекалено много да говори по този въпрос, значи, че не иска прекалено много да вървим напред по Конституцията.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Кукуров.

261.2

ЙОРДАН КУКУРОВ: И нашата парламентарна група, и нашият проект за Конституция, и разбирането ни е да предложим цифрата 250. Не защото е фатална цифра, и точно тя трябва да бъде приета, но смятам, че е приемлива по следните съображения.

Да приемем условно, че парламентът ще се състои от 200 народни представители, което означава, че когато има 101 народни представители то ще може да заседава, а когато ще се взема решение, това ще става само с 51 человека, колкото са ейтам (посочва към народните представители от БСП) в това каре - редно ли е? Логично ли е? Не говоря за това каре (посочва към дясната страна на залата) -- -- . ко ще се увеличава. Това, разбира се, е между другото.

Освен това вие виждате колко голяма е по обем работата, която предстои на бъдещите народни събрания и колко сложни проблеми има да се решават, неразрешени от хиляди години и събрани за десетки години. Помислете само колко комисии трябва да работят. Може ли в един у мален състав да се свърши цялата тази работа. По наше разбиране 250 е цифра, която е приемлива, може да върши работа и ще разреши проблемите, които ще стоят пред едно бъдещо Народно събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Нешев.

СТЕФАН НЕШЕВ: Господин председател, уважаеми колеги! Заставам пред вас, за да защитя позицията, че абсолютизираната цифра не е нормална. Ние ви предложихме едно допусково поле между 200 и 250 ~~или~~. Нека това отговаря на демографските промени, на районирането и нека да дам възможност на една комисия, която ще изготви избирателните секции да не бъде закована от една строга идеалистична, точно определена цифра. В допуска между 200 и 250, както при всички реални системи има допусково поле, трябва да бъдат и бройките на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Първото, което искам да кажа, дами и господа, ^и тревогата, че ние правим от нищо нещо. Вариантността между 200 и 400 е още 200 изказвания. Искам да ви пропомня едно правило от Рим досега: "Срокът кани!" Моля процедурно да прекратим 261.3

разискванията. (Ръкопляскания) Аз имам съображения за цифрата 240 само за това, защото това е число, което и по десетичната, и по двуичната система прави най-много комбинации. Това ще ви каже един математик. Това е аргументът, а не някакъв друг на вкусовщина.

Моля да прекратим разискванията и да преминем към гласуване. (Ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Нека господин Нешев тук се определи цифрата. Районите също така са приспособими. Ако искате да подкрепим последните разсъждения на господин Николай Павлов, те лежат в полето на размисъл на Конституционната комисия много дни наред, 240 да бъде броят на едно Народно събрание и да гласуваме това, за да знаете, че ще направим един разумен избор.

"Чл. 64. Народното събрание се състои от 240 народни представители".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господа, моля гласувайте този текст на чл.64.

събъдни - 258. С 225 гласа за, 25 против, 8 въздържали се текстът на чл.64 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: „Член 65, ал. 1. Народното събрание се избира за срок от четири години.

Ал. 2. В случай на война, военно или друго извънредно положение, настъпили по време или след изтичане на мандата на Народното събрание, срокът на пълномощията му се продължава до прекратяване на тези обстоятелства.

Ал. 3. Избори за ново Народно събрание се произвеждат най-късно два месеца след прекратяване на пълномощията на предишното.“

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Допълнителни предложения, направени писмено, ще прочете Александър Стамболовски.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Господин Ангел Ахрянов предлага чл. 65, ал. 3: "Срокът за избори за ново Народно събрание да бъде два месеца след прекратяване на предишното", което е записано в предложението.

Господин Петко Захариев предлага чл. 65, ал. 2: "При изключителни обстоятелства Народното събрание може да продължи своя мандат до шест месеца с три четвърти от списъчния състав."

И ал. 3 „до избиране на следващото Народно събрание“ упражнява само парламентарен контрол върху прилагане на законите.“

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Ганев, имате думата.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Всъщност, господа, в текста, който ви прочетох, е възприето предложението на народния представител господин Ахрянов. Това е направено още в първото четене. И предложението, което стои пред вас, е съобразено с това разбиране.

Второ, аз искам да помоля господин Захариев, че не би могло едно Народно събрание, даже до новите избори, след като е изтекъл мандатът му, да има едни съвършено ограничени правомощия и те да се свеждат само до парламентарен контрол. Ако се наложи да се прави някакъв спешен закон, кой, правителството ли ще го прави, когато има парламент?

Волята на този парламент сега е в тази посока и аз го моля да прецени това като по-целесъобразно.

Неговата друга идея: "При изключителни обстоятелства Народното събрание може да продължи своя мандат до шест месеца с три четвърти от списъчния състав." Защо това извънредно обстоя-

телство да имаме предвид? Тук в ал. 2 ние се облягаме на една парламентарна традиция и много по-ограничена, бих казал, в добрия смисъл на думата. "В случай само на война, военно или друго извънредно положение, настъпили по време или след изтичане на мандата... Пълномощията му се продължават до прекратяване на тези обстоятелства."

Това е един класически текст. Той не крие намерение на който и да е парламент да преминава във вечността.

Предлагам да гласуваме първоначалния текст:

Ал. 1. Народното събрание се избира за срок от четири години.

Ал 2. В случай на война, военно или друго извънредно положение, настъпили по време или след изтичане на мандата на Народното събрание, срокът на пълномощията му се продължава до прекратяването на тези обстоятелства.

Ал. 3. Избори за ново Народно събрание се произвеждат най-късно два месеца след прекратяване на пълномощията на предишното."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме трите алинеи на чл. 65.

Гласувайте, господа!

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: С този нюанс в третата алиней: "Избори се произвеждат най-късно до два месеца..."

По-точна е от гледище на редакция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме трите алинеи.

Резултатът - от общо гласували 265 народни представители, 263 са гласували за, 2 - против, няма въздържали се.

Трите алинеи на чл. 65 се приемат.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Член 66 в първоначалния проект има две алинеи. Аз ги чета:

"Ал. 1. За народен представител може да бъде избран български гражданин, навършил 21 години, който не е поставен под запрещение и не изтърпява наказание лишаване от свобода и няма друго гражданство.

Ал. 2. Кандидатите за народни представители, които заемат определени от закона държавни длъжности, преустановяват изпълнението им след регистрацията си." (Има се предвид като кандидати.)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Стамболовски, допълнителни предложения?

Имате думата.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Господата Христо Аврамов и Стефан Нешев предлагат чл. 66, ал. 1: "За народен представител може да бъде избиран български гражданин, навършил 25 години."

Господин Стою Дулев - чл. 66, ал. 1 - предлага да се включи изискването за образователен ценз, т.е. народните представители да имат завършено висше образование, а възрастта да се увеличи на 25 години.

Господин Дончо Дончев предлага чл. 66, ал. 1: "За народен представител може да бъде избиран български гражданин, навършил 61 година." И втора нова редакция: "Кандидатите за народни представители да бъдат висококвалифицирани личности с юридическа, икономическа и обществено-политическа насока."

Господин Трифон Георгиев предлага чл. 66, ал. 1 да бъде: "За народен представител може да бъде избиран български гражданин, навършил 27 години."

Госпожа Връбка Орбецова предлага в чл. 66, ал. 1 думите "21 години" да бъдат заменени с думите "27 години".

Господин Тодор Гяуров предлага чл. 66, ал. 1 - нова редакция: "За народен представител може да бъде избиран български гражданин, навършил 21 години, който не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода, няма друго гражданство и постоянно живее или работи на територията на избирателния район, от който се кандидатира."

Господин Георги Николов предлага чл. 66, ал. 2 да отпадне. Мотивите са: това е материя на Избирателния закон.

Господин Александър Величков предлага чл. 66, ал. 2: "Кандидатите за народни представители, които заемат държавни длъжности, преустановяват изпълнението им след регистрацията." Думите "определенi от закона" да отпаднат в съответствие с чл. 69, ал. 1 от проекта за Конституция.

Господин Петко Захариев предлага чл. 66, ал. 1: "За народен представител може да бъде избиран български гражданин, роден в България, с морални качества, непоставян под запрещение и не осъждан за криминални и от общ характер деяния и не е с чуждо друго гражданство."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Ганев, има доста народни представители, които искат думата, нека ги чуем.

Господин Баталов има думата.

ГОСПОДИН БАТАЛОВ: Имам малко бележки по ал. 1 на чл. 66. Тук се предвижда, че за народен представител не може да бъде избиран гражданин, изтърпяващ наказание лишаване от свобода, откъдето следва, че гражданин, изтърпял такова наказание, може да стане народен представител. Надявайки се, че в България никога вече няма да се повторят срамните политически процеси, оставам с впечатлението, че тази Конституция разрешава на лица, извършили криминални престъпления, да бъдат народни представители. Няма да се разпростирам по въпроса, няма да напомням, че депутатът е съвестта на народа. Няма да напомням, че в Щатите един сенатор дори ако се разведе, трябва да се раздели вече с обществения си пост. Но считам, че е срамно тук, в тази зала, да заседават хора, осъждани за криминални престъпления. Естествено ние знаем, че преди 10 ноември мнозина неудобни за властуващите, бяха вкарани в затвора с криминални присъди по скальпени процеси - много хора. При новите обстоятелства обаче, да се надяваме, това няма да бъде възможно. Ето защо предлагам към ал. 1 да бъде прибавен текстът: "И несъден за криминално престъпление" след, да речем някоя година - специалистите ще кажат това. Това е един начин да гарантираме бъдещата чистота на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Думата има господин Величков за реплика.

АЛЕКСАНДЪР ВЕЛИЧКОВ: Искам да направя една реплика на господин Баталов. Ако се възприеме неговото предложение, да се има предвид, че съгласно чл. 250 от Наказателния кодекс в България са осъдени стотици хиляди хора. Сега този член предстои да отпадне. Следователно тези неща няма да се смятат за престъпления. Става въпрос за валутни престъпления. Това огромно количество хора, ами как, не може да се направи разграничението до 1989 г. и след това!?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Божанов имате думата.

БОЖАН БОЖАНОВ: В чл. 66 предлагам следните изменения.

Ал. 1. "За народен представител може да бъде избиран всеки избирател, който няма друго гражданство освен българско."

Зашитавам необходимостта от равнопоставеност на правото да избира и правото да бъде избиран на всеки български гражданин. Възрастовата граница, предложена на 21 години, нарушава тази равнопоставеност при избора на народни представители. Кандидатите се издигат и избират не по възраст, а по достойнство. Младите хора не заслужават такова недоверие. Да не забравяме, че всеки от нас е бил вече на 18 години и дързостта в очите и реформаторството в ума и сърцето на тази възраст са по-големи.

Предлагам две нови алинеи в същия член.

"Ал. 2 (нова): Кандидатите за народни представители е необходимо да са живяли най-малко една година и да продължават да живеят на територията на избирателния район при регистрирането си." Съзнавам, че голяма част от народните представители няма да ме подкрепят с това мое предложение. Но съм убеден, че едно такова ограничение за местоживеещето, ще дава възможност българският парламент да бъде по-пътър и многолик, да бъде един истински минимодел на нашето общество. Кандидатите за политическа дейност няма да се стараят ~~да~~ местоживеещ в столицата, пък и не само там живеят умни и достойни хора. Не смяtam, че един парламент, съставен дори само от академици и от най-изтъкнатите политологи, икономисти, юристи, живеещи в София, ще бъде по-действен и по-продуктивен от сегашния и още повече от бъдещите парламенти, съставени от народни представители, живеещи в избирателните си райони.

Друга нова алинея 3 предлагам със следния текст: "Народните представители могат да бъдат избирани като такива за не повече от два последователни мандата."

Смяtam, че ограничението на броя на последователните мандати до два, няма да дава възможност да се изгражда чувство за незаменимост и да се професионализира длъжността на народния представител.

Сегашната ал. 2 да стане ал. 4.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Тези предложения предоставени ли са на Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България?

БОЖАН БОЖАНОВ: Да, предложенията съм предоставил до председателя на Великото Народно събрание с писмо вх. № 102.15-306, получено и заведено в Канцеларията на 31 май 1991 г. —————→

след завършване на обсъждането на Конституцията на първо четене.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Стамбoliйски иска думата.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Уважаеми дами и господи народни представители! Не съм съгласен с ал. 2, която цитира господин Божанов, тъй като в България предстои много хора да се разместят в бъдеще. Защото вече ще отиват на работа, където успеят да намерят или където ще бъдат по-добре платени. Това ограничение "да е живял най-малко една година на даденото място" смятам за неправилно и ще гласувам против него.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Петров, заповядайте.

ЙОСИФ ПЕТРОВ: Уважаеми господин председателствующа, дами и господи народни представители! Чу се тук глас, че народните представители трябва да бъдат всички с висше образование, даже желателно е и дисертации да имат.

Вижте, в човешките общества и всички държави сега в цялото човечество, за всички човешки дейности има училища и академии. Само за две категории няма - за писатели и обществени дейци.

Затова в Народното събрание трябва да влизат хора тежки, авторитетни, престижни, умни, свестни.

Едно време, когато Александър Цанков състави един кабинет, той се похвали на журналистите на първата конференция - "В мой кабинет има петима професори." И тогава големият Илия Бешков излезе с една карикатура и на нея пишеше: "←

Нетима професори - отечеството загубено." (Частични ръкопляскания)
Един от най-големите президенти на Америка беше Рейгън. Той беше някакъв си киноартист. Каква професия е имал, какво образование, какво е работил знаем ли, не го знаем. Но той излезе най-великият американски президент.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Жан Виденов има думата.

ЖАН ВИДЕНОВ: Уважаеми господин председателствующа, уважаеми колеги! Аз бих помолил най-искрено колегите да не разпростираме дебатите по тази добре обмислена алинея, по този добре обмислен от Конституционната комисия член и да го подкрепим. Аз лично го подкрепям. И най-вече предложението за пасивно избирателно право на базата на възрастов ценз 21 години. Това е стандартна възраст за придобиване на пасивно избирателно право в много конституции. Нека я подкрепим.

РД/ЗТ 263.1

Не бих подкрепил такива идеи като 25, 26, 27 години. Това е прекалено, както и евентуални идеи да повдигаме възрастовия ценз за активното избирателно право над 18 години.

Аз бих помолил господин Ганев за яснота да запишем така редакцията: "Няма и друго гражданство", за да е ясно, че лицата с двойно гражданство не могат да бъдат кандидати за народни представители.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Заповядайте, господин Гяуров.

ТЕОДОР ГЯУРОВ: Аз имам направено писмено предложение, което кореспондира с предложението на господин Божанов и в известен смисъл го примириява с възражението, което направи тук господин Стамболовски, а именно кандидатът за народен представител постоянно да живее или работи на територията на избирателния район, от който се кандидатира.

Знам, че се засягат много интереси, но, господа, без да правя механична аналогия с Американската конституция, по-скоро с духа й, ако търсим народните представители да бъдат действително представители на народа, нека да си представят районите. Защото един варненец може да бъде българин, но един софиянец не може да бъде и българин, и варненец едновременно.
(Надежда Илчева от място: „Не е така.“)

И още нещо, господа. И нека не повтаряме печалния парадокс на това Народно събрание, в което реално осем милиона българско население се представляше от 220 народни представители и един милион българско население се представляше от 180 народни представители.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Узунов има думата.

АТАНАС УЗУНОВ: Уважаеми господин председателствующа, уважаеми колеги! Към чл. 66, ал. 1 предлагам едно допълнение: "За народни представители се избират и пр. психически и физически здрави, с морални и нравствени общочовешки ценности".
(Смях в залата) Този параграф и такъв текст (ръкопляскания) гарантира в нашия парламент да не влизат кариеристи, да не влизат твърде леки фигури, които могат да доведат до твърде неприятни резултати.

Поддържам мнението за мандатността на депутата. (у
в залата)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Ганев, е един проблем, който възниква. Как ще можем да премерваме к фигура е лека и коя тежка!

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, аз не зная защо толко и непрецизно (шум в залата)... Моля ви!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви за тишина

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: ... поднесен патос в имет на географската провинция. Както казваше един голям писате да мислим за провинцията на човека, тя да не съществува, другот не е страшно.

Вижте, когато сме приели принципа на свободния мандат тоест, че всеки народен представител, независимо от това откъде е избран, от кой район, тук говори, гласува по своята съвест и не ~~възглушава~~ ^{издава} тук с джобове, пълни с поръчения. Това остана в миналото. Не може да се прави непосредствена връзка между избирателен район и народен представител.

Не говоря така категорично, но трябва да се помисли. Даже ако сложим такова ограничение или искааме да го обсъждаме, то не може да бъде тук, а трябва да бъде в бъдещия Избирателен закон, където сигурен съм, че такава връзка между месторабота и местоживееще и възможност да се кандидатира, едва ли ще бъде възприета.

Второ, аз лично се присъединявам към тези, които стоят зад цифрата 21 години и за едното, и за другото - пасивното и активното избирателно право, може би.

Сега цифрата 25, 27, всякакви цифри могат да се лансират тук, без една много обоснована или по-обоснована логика от тази, която стои в текста. Единственото, което за мен би могло да се обсъжа с повече внимание е това кандидатът да не бъде съден и да не бъде осъждан за криминални деяния.

Но тук се поставя въпросът за реабилитацията, за изтеклото време, което връща гражданина с всичките права в обществото. Иначе би било друго мислене.

Трябва да се противопоставим, струва ми се, и на искането за образователен ценз.

263. 3

С други думи, мисля, че трябва да се подкрепи текстът така, както е докладван първоначално с едно . . . или две малки, уточнения. Нека да прочета предложението:

Ал. 1 на чл. 66. "За народен представител може да бъде избиран български гражданин, навършил 21 години, който не е поставен под запрещение и не изтърпява наказание 'лишаване от свобода и няма и друго гражданство', както предложи господин Жан Виденов. Това "и" да се прибави.

2. "Кандидатите за народни представители, които заемат (да заличим това "определенi от закона" трябва да се заменят) "кандидатите за народни представители, които заемат държавни длъжности, (независимо от това каква е тази длъжност) прекъсват (а не преустановяват) изпълнението им след регистрацията си". Това е прекъсване, защото кандидатът може да не бъде избран и ще продължи своята държавна служба.

Впрочем това са предложениета, които се правят. Предлагам най-напред, господин председателствуващ, те да бъдат сложени на гласуване едновременно като две алинеи на чл. 66.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме двете алинеи на чл. 66, така, както бяха предложени с тези малки корекции.

Има едно предложение, тъй като има две корекции в двата текста, да се прочетат отново двете алинеи от господин Гиньо Ганев, и след това да гласуваме и двете алинеи заедно.

Става въпрос да се чуе още веднъж текстът, тъй като някои не са разбрали.

Господин Ганев, може ли да прочетете още веднъж текстът на тези две алинеи както са с корекциите.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: "Ал. 1. За народен представител може да бъде избиран български гражданин, навършил 21 години, който не е поставен под запрещение и не изтърпява наказание ' лишаване от свобода и няма друго гражданство.

Ал. 2. Кандидатите за народни представители, които заемат държавни длъжности, прекъсват изпълнението им след регистрацията си".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме двете алинеи. Гласувайте, господа!

Гласували 247 народни представители, от тях 215 за, 21 против, 11 въздържали се. Ал. 1 и ал. 2 на чл. 66 се приемат.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Докладът се продължава от заместник-председателя на комисията господин Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Чл. 67. Законността на изборите може да се оспори пред Конституционния съд по реда, определен в Избирателния закон".

Какви предложения има по този текст?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли допълнителни предложения? Господин Стамболовски, имате думата.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ:
Господин Захариев предлага чл. 67 да гласи така: "Законността на изборите може да се оспори пред Върховния съд и Мандатната комисия при Народното събрание, по реда, определен от Избирателния закон".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли народни представители, които искат да вземат думата по този член? Заповядайте, господин Карадимов.

116

РОСЕН КАРАДИМОВ: Уважаеми колеги, аз бих ви предложил, на пръв поглед малко' нелогично , но не знам дали не е логично да се отложи гласуването на този текст до приемането на главата за Конституционния съд. Тъй като приемайки тук текста, ние по същество предполагаме цяла глава от Конституцията с неговите правомощия на Конституционния съд. Може би е логично все пак първо да минем материала за Конституционния съд и да се върнем за оспорването на законността на изборите към този въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Корнезов, имате думата.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Глас народен, глас божи! Ако Народното събрание реши така, аз само мога да кажа, какви са аргументите на Конституционната комисия. Но това само ако считате за необходимо.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Аргументирайте позицията на Конституционната комисия.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: В главата за Конституционния съд - това е чл. 153, ал.1, т.6 изрично сме го предвидили в правомощията на Конституционния съд. Конституционният съд се произнася само за избора за народен представител, за президент, вицепрезидент и така нататък.

Второ, проблемът да се произнася по законността на изборите, както е в сега действуващата Конституция, и което се предлага - Мандатната комисия, ние от собствен опит знаем както преди това, а и от световната история, че възможно е една злоупотреба на мнозинството в парламента да касира избори на народни представители от малцинството. За да се избегне тази, ако мога така да се изразя, опасност, и аргументите, които изтъкнах преди това - Конституционната комисия счита, че един независим орган, орган, който се избира за един продължителен период, който не е политически орган, а именно Конституционният съд следва да се произнася по този въпрос за законността на изборите както за народен представител, така за президент и така нататък. Това бяха съвсем накратко аргументите, които накараха Конституционната комисия да запише този текст.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Корнезов, може би при това положение да гласуваме чл. 67.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Аз мога да кажа - що се отнася до Върховния съд, въобще в компетенциите на типичната съдебна власт не е да се произнася върху законността на изборите.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Думата има господин Захариев.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ: Дами и господа, когато говорим за законността на изборите, ние си имаме Мандатна комисия. Това е традиция при нас. Съществуването на един Конституционен съд в продължение на 4 или на 9 години, аз не мога да разбера, нашата малка страна, която няма дори конституционно федерално устройство, да имаме една ~~такава специална институция, ние~~ достъпично ~~със всички правилни по ръка съда на настоящата изграждане~~ комисии и комисии, че да курдисваме и един Конституционен съд, който фактически няма да има никакви действени функции. Когато имаме ~~Върховен~~ съд, ако ние трябва да създадем някаква институция между Върховния и Апелативния съд, които при възникнали въпроси да изльчат известен състав, да създадем някаква структура - ние това можем след това да изградим по законов път на базата на този член. Но при всички случаи, това е лично мое предложение и аз предлагам хубаво да помислим. Това е за по-големите страни, където имат действително федерално-конституционно устройство.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Ясно, Вие поставяте под въпрос самата необходимост от създаване на Конституционен съд. Думата има господин Корнажев.

ПЕТЬР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа народни представители! Моя приятел Петко Захариев очевидно греши. Франция няма федерално устройство, има Конституционен съд и то един от най-добрите. И тук беше проф. Бадентер, който ни обясни неговата стойност. Освен това всички сме наясно колко трудно и колко дълго работи Мандатната комисия, а един Конституционен съд ще свърши тази работа в бъдеще по-добре.

Аз използвам излизането си обаче, да изразя недоумението си, за да не вземам след това думата, от едно прилагателно, което е допълнено в чл. 69: "Платена постоянна професионална дейност". Аз искам да разбера коя е тази платена постоянна дейност, която не е професионална?

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ (от място): Адвокатската.

(ПЕТЬР КОРНАЖЕВ: Адвокатът е пак платена дейност.
А ако някой мисли, че не е професионална, толкова разбира нещата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Думата има господин
Първанов.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Уважаеми господа, въпросът за Конституционния съд е в глава девета, а ние още не сме стигнали дотам. Така че спазвайки правила и вървейки по реда, очевидно е, че е рано да се произнасяме дали да го има или да го няма в Конституцията. И затова аз предлагам един компромисен вариант като преди това поддържам и становището на господин Карадимов, че ние не трябва да приемаме тези разпоредби, където е упомената тази институция. Тоест, ние прескочихме няколко досега важни и съществени разпоредби, редно би било да не се произнасяме сега по този именно въпрос след като не сме решили генералния - дали да го има Конституционния съд, или да го няма. Моля ви да се ориентираме натам.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Да, става въпрос да не разсъждаваме за прерогативите на един орган, който все още не сме решили дали ще съществува. Господин Корнезов?

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ръководството, което тук [▲] сме, възприемаме това, за да спестим тези разисквания, можем да оставим този текст, когато се разглежда Конституционният съд, но искам да обрна внимание на колегите народни представители, че ние минахме първо четене, по принцип са приети като институции тези, които са регламентирани в проекта и нека това да го имаме предвид.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: При това положение, да преминем към чл. моля?

ЯНАКИ СТОИЛОВ (от място): По принцип нали сме приели?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ (от място): Тук се надига вълна, че по принцип е прието това и сега не можем да отлагаме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: По принцип е приет, това е вярно на първо четене, така че бихме могли да прескочим този член и да продължим с чл. 68.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предполагам, че има съгласие, господин председателю? Добре, да преминем към чл. 68.

чл. 68, ал. 1. Народните представители представляват не само своите избиратели, а и целия народ. Обвързването със задължителен мандат е недопустимо.

ал. 2. Народните представители действат въз основа на Конституцията и законите, в съответствие със своята съвест и убеждение.

ДЕ/ЗТ 265.1

Господин Стамболовски, какви предложения има?

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпило е предложение от господин Иван Тенев, който казва, че чл. 68, по-специално ал. 2 може текстът да стане така: "Народните представители действат въз основа на положената от тях клетва и в съответствие със своята съвест и убеждение".

И мотивите му са, че в текста на самата клетва е фиксирано, че народният представител спазва точно Конституцията и законите на страната.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ако има други предложения?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте.

ИВАН ДРАШКОВ: Искам да взема отношение по чл. 68, ал. 1. "Народните представители представляват не само своите избиратели, а и целия народ. Обвързването със задължителен мандат е недопустимо".

Аз предлагам да остане само: "Народните представители представляват целия народ". Изразът "представляват не само своите избиратели" съдържа обвързващ мандат и е в противоречие с непосредствено следващия го - "обвързване със задължителен мандат е недопустим". Той фигурира в Конституцията на XIX век в статута на Сардинския крал Алберт от 1848 година, станал е основен закон на Обединена Италия от 1861 г., на Сърбска и Търновска конституция. В Португалската конституция от 1976 г. текстът гласи: "Депутатите представляват целия народ".

Искам да отпадне "не само своите избиратели", а "народните представители представляват целия народ".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви за изказвания. Заповядайте, господин Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Благодаря господин председател, дами и господа, това което ме смущава от вчера и днес, то е, че всеки става да говори в нарушение на процедурата, дава идеи, извинете ме, а аз съм член 30 конституции, ако почна да ви разказвам за всяка какво съдържа, може би ще трябва да караме така до края на декември. (Ръкопляскания) И какво значи това? Нещо е прието на първо четене. Може 20 души да са гласували срещу него, те имат правото да гласуват и на третото четене, но когато нещо е прието по принцип, то не може да бъде прескачано, така както се случи преди малко с Конституционния съд.

Моля за извинение, случвало ми се е да бъда и съдия и все пак си позволявам да бъда по-малко говорещият за съдийската институция от хора, които дават съвети как да се устройва съдебна система. Моля! Тогава, когато се говори, нека се говори компетентно и с доказателства. Аз съм юрист и обичам доказателствата. Иначе приказките са за тези, които слушат, но не и за тези, които четат. Благодаря. (Ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Долапчиев, заповядайте. Реплика ли е ?

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ: Драги колеги, трябва да имате малко достойнство, когато от тази трибуна, някой се опитва не да ви манипулира, а дори и да ви обижда.

Трябва пределно да се знае, че никой не може да ни диктува как да работим. И всеки има собствено мнение. Аз тази сутрин казах, сега пак повтарям, ако трябва тази Конституция

да я прочете един и да я гласуваме на един път и да си отиваме. Съгласен съм на туй нещо.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Имате думата.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Само една дума бих искал да отбележа нещо специално за юристите. Както е отбелязано в ал. 2 - „обвързването със задължителен мандат е недопустимо.“ Доколкото на мен ми е известно като правник, този термин „недопустимо“ не е ясен от гледна точка на правните последици, тоест, ако аз се обвържа въпреки това, въпреки забраната със задължителен мандат, какви ще бъдат правните последици.

Затова предлагам да бъде „недействително“ - един ясен от юридическа гледна точка термин, който де факто не поражда правни последици акта на обвързването. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Уважаеми колеги, една кратка реплика, понеже се чувствам отговорен за това, което господин Павлов каза. Аз споделям неговите аргументи, но не бих казал, че съм говорил неаргументирано, господин Павлов, когато съм предложил да отпадне този член и ще ви кажа защо.

Ние сме гласували на първо четене Конституцията, но вие можете ли да ми покажете в Конституцията орган, който се произнася по законността на изборите? Ние мащаме Мандатната комисия, въвеждане съответно Конституционния съд, обаче в право-

моцията на Конституционния съд, ако се вгледате внимателно в главата, предполагам, че вие я знаете прекрасно, ^{так}че той решава спорове по законността на изборите. В тази глава ние му възлагаме също, че може да се оспорват пред него законността на изборите и аз питам има ли орган в това Народно събрание, който се произназя по принцип върху законността на изборите? Ние оставаме без такъв орган. И точно заради това аз предложих този текст сега да остане негласуван, да отидем на правомощията на Конституционния съд, ако му дадем правомощие да се произнася изобщо върху законността на изборите, тогава вече в тази глава да кажем, че както беше в старата Конституция - на първото свое заседание Мандатната комисия се произнася върху законността, така да кажем ^ча законността на изборите се произнася в Конституционния съд. Това беше моят аргумент.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Други за изказвания?

ГЛАСОВЕ ОТ ДЕПУТАТИТЕ: Да гласуваме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Няма. Господин Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Бяха направени редица предложения не против идеите, които са вложени. Ние предлагаме първата алинея да се приеме така, както е предложена. Безспорно и господин Христов има основание вместо народните представители представляват да се казва "депутатите представляват". Момент, момент, както и "недопустимо" с точно юридическият термин "недействителни сделки и т.н.".

Но колеги, както си спомняте, ние гласувахме една редакционна комисия начело с господин Валери Петров, Георги Мишев, господин Мочуров и т.н., където ще видим точната редакция, която окончателно ще влезе в Конституцията. Така че предлагам първата алинея да бъде в сегашната редакция: "Народните представители представляват не само своите избиратели, а и целия народ. Обвързването със задължителен мандат е недопустимо."

ЯНАКИ СТОИЛОВ (от място): Недействително.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Нека да е сега недопустимо. Идеята е ясна: недействителни сделки и т.н.
265.4

При втората алинея бяха направени предложения вместо Конституция и закон да се каже "клетвата". Конституционната комисия счита, че следва също да възприемем тази редакция, тъй като народният представител е задължен да действа въз основа на правни норми – Конституция и закони, а клетвата, самата тя е в самата Конституция. Така че от юридическа гледна точка е по-правилно въз основа на Конституцията и законите.

И така, господин председателю, ако ми разрешите да прочета още веднъж ал. 1 и 2 на чл. 68 и да гласуваме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Корнезов, аз ви моля да гласуваме алинея по алинея.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: „Чл. 68, ал. 1. Народните представители представляват не само своите избиратели, а и целият народ. Обвързването със задължителен мандат е недопустимо.”

Господин председател, ако обичате, подложете тази алинея на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля народните представители да гласуват алинея 1 на чл. 68, така както е редактирана от господин Корнезов. Гласувайте, господа.

От общо гласували 241 депутати, 238 са за, 3 – против, въздържали се няма.

Тази алинея се приема от Народното събрание.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: „Ал. 2. Народните представители действат въз основа на Конституцията и законите, в съответствие със своята съвест и убеждения.”

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля за изказвания по тази алинея.

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Нали се изказвахме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля народните представители да гласуват за ал. 2, така както е предложена.

ИВАН ТЕНЕВ: Уважаеми колеги, аз направих това предложение. Много рядко излизам, само за втори път по Конституцията. лично аз смяtam, че клетвата би трябвало да излезе само от нейното ритуално съдържание. Дори сегашното Велико Народно събрание показва, че клетвата трябва да бъде издигната в един много по-висок статут. Ако погледнем съдържанието на клетвата, тя е спазване на законност, на Конституция и закони и в работа в служба на народа. А работата в служба на народа вече е въпрос на съвест и убеждение така, както е заложено в ал. 2 на конституционния текст. Именно от гледна точка на това да бъде въздигнат статутът на клетвата и да помним ^{това} ~~тези~~, които ~~са~~ тук и тези, които ще бъдат, предложих да влезе в ал. 2 статутът на клетвата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата г-н Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Извинявайте, но мисля, че бяхме в процес на гласуване и доколкото разбрах г-н Тенев иска да мотивира своето становище, а не да подложи на ново гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: С 243 гласа за, 1 против и 1 въздържал се ал. 2 се приема.

Има думата г-н Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Чл. 69, Ал. 1. Народните представители не могат да изпълняват друга държавна длъжност, да бъдат избирани в органите на управление на стопански организации, както и да извършват друга платена постоянна професионална дейност.

Народен

Ал. 2. Представител, *избран за министър*, преустановява да изпълнява правомощията си за времето, през което е министър."

По този текст са направени няколко предложения. Моля, г-н Стамболов да ги съобщи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата г-н Стамболов.

2 АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Г-н Божан Божанов предлага ал. 2 на чл. 69 да отпадне и членът да остане само с една алинея: "Не дава възможност на народния представител да изпълнява никаква друга дейност, включително и министър".
ВГ/МД

Г-н Венцислав Бъчваров предлага ал. 2 на чл. 69 да има малко по-различна редакция, именно: "По време на мандата си народните представители не могат да изпълняват друга държавна длъжност. Ал. 2. Представител, избран за министър, преустановява правомощията си за времето, през което е министър и се замества от своя подвластник."

Г-н Георги Николов предлага в чл. 69, ал. 1 думата "правомощия" да се замени с думата "пълномощия".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Г-н Корнажев има думата.

ПЕТЬР КОРНАЖЕВ: Г-н председателствуващ, госпожи и господа народни представители! Казах и ще повторя, но ясно трябва да се мотивирам, че прилагателното "профессионална" е пъхнато между първото и второто четене. В чл. 86, ал. 2 на сега действуващата Конституция пише само "платена дейност". Тъй като някой от вас се обади и каза: "адвокатите...", искам да обясня следното и зная, че пак ще получа реакция.

В последното демократично многопартийно Народно събрание на България от 1934 г. 2/3 от депутатите са били адвокати, господа, а това, че БСП не е избрало нито един адвокат, си е за негова сметка. И личи по работата на това Народно събрание!
(Възгласи на неодобрение и викове: "У-у-у!")

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата Стефан Стоянов.

СТЕФАН СТОЯНОВ: Уважаеми г-н председателствуващ, уважаеми госпожи и господа народни представители! В чл. 69 имаме текст, който касае ограничения, които да се налагат върху дейността на народните представители.

В Комисията по парламентарна етика имахме възможност подробно да проучим чуждия опит в тази насока. Най-строги ограничения има в Съединените щати, в Европа се отнасят малко по-либерално, но искам да кажа, че и там съответните текстове са записани в конституцията. Например в Сената ограниченията произлизат от Правилника на Сената, а в Камарата на представители съответните ограничения за изпълняване на друга длъжност дори не са записани и в Правилника. Поне така беше по действуващите там закони до края на миналата година.

Предлагам текстът "както да извършват друга платена постоянна професионална дейност" изобщо да отпадне. Преди ният текст "да бъде избиран в органите на управление на стопански организации" да отпадне също, бих препоръчал евентуално да влезе в Правилника за работа на следващото Народно събрание. При всички положения ще бъде добре след първата ~~запетайка~~ и двата текста да не са в Конституцията, т.е. изречението да свърши там, където е поставена първата запетайка. Текстът ще изглежда така: "Народните представители не могат да изпълняват друга държавна длъжност." Това е естествено ограничение за Конституцията, след това вече може в специален закон или в Правилника да се доуточнят някои от ограниченията. Във връзка с тези ограничения възникват редица проблеми, които не могат да се решат така кратко в един текст.

Искам да ви дам само един прост пример. В някои от следващите народни събрания ще се кандидатират хора, които така или иначе, имат фирма и участвуват в тази Фирма. Би трябвало да се предвиди специален механизъм, по който те да дадат право-мощията си за управление на фирмата си на други лица, за да могат те да се кандидатират за народни представители и т.н. Ние се опитваме с няколко думи да въведем неща, които за в бъдеще ще предизвикат доста големи трудности.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата г-н Първанов.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Споделям изложените съображения текстът да завърши до първата запетая.

Имам и едно съображение от чисто филологически характер. Уважаеми господа народни представители, много често в различни разпоредби ние използваме думата "други". "Друг, други" е понятие със славянски корен. Тези, които слушат или гледат югославска телевизия често пъти са чули как дикторът казва: "Други програм", а не "Втора програма". В случая понятието е числително редно и означава следващия, втория, т.е. в конкретния случай думата "друг" означава "следващ". Тоест, професията трябва да бъде близка до държавната дейност, до държавната длъжност, а тази платена професионална дейност е съвършено различна от тази именно първа държавна длъжност.

266.3

Мисля, че обясних горе-долу нещата и ако остане текстът така има вероятност Народното събрание - бъдещото и следващите, да се лиши от онези народни представители, за които преди малко говориха с такъв патос неюристи. Тоест, ще са необходими юристи, а сред юристите са и адвокатите. Не бива Народното събрание да се лишава от адвокати.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Безспорно най-светлите юристи са били адвокатите. Вярвам, че и за в бъдеще ще бъдат те, но проблемът в ал. 1 е народен представител, избран в Народното събрание, което е постоянно действуващ орган, може ли освен ~~народен~~ представител да работи и друга работа? Това е проблемът, който засяга ал. 1.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата г-н Обретенов.

ПЕТЬР ОБРЕТЕНОВ: Проблем съществува, уважаеми дами и господа, но само част от уредения проблем е конституционен. Това е~~т~~ дали народният представител може да заема друга държавна длъжност и дали може да бъде едновременно и министър. Всичко останало е въпрос на етика и на Правилника на Великото Народно събрание, който има силата на закон. Тази материя е лабилна, тя ще се мени, вероятно ще има и други хипотези, при които народният представител не може да заема някаква друга длъжност. Вероятно ще се умножават и тези длъжности и функции, които народните представители не могат да заемат. Това ще се определя винаги от Правилника и моля вие да разсъждавате по-трезво и по-логично, а да не се поддаваме на настроения срещу една или друга длъжност.

Искам да добавя, че така, както е формулиран текстът :: "както да извършват друга платена постоянна професионална дейност" е нелогичен. Професионална дейност означава, че те могат да извършват аматьорска дейност, т.е. неплатена. Професионалната дейност винаги е платена. В случая ние заставаме на една хълзгава ~~места~~. По тази формулировка ние можем да изключим възможността един писател да бъде народен представител. Като е професионалист той може да се занимава постоянно с писане на есета, на романи, да бъде журналист и по този начин ние ще го изключим.

266.4

Повтарям още веднъж: конституционна материя е само това дали може да заема друга държавна длъжност народният представител и дали може да бъде министър. Всичко останало е въпрос на правилник.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, народните представители да бъдат по-кратки в своите изказвания.

Има думата г-жа Соня Младенова.

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Уважаеми колеги, аз предлагам на колегите в Народното събрание да погледнат на текста от следната гледна точка.

Уважаеми колеги, текстът не е литературна приящавка. Става дума за разделение на властта и принципното прилагане на тази основа в нашата Конституция. Аз искрено аплодирах колегите от опозицията, преди да се формира тя като такава, в позицията им на „кръглата маса“, когато предлагаха несъвместимост на депутатския мандат с други дейности. И се питам: уважаеми колеги, какво наложи вие сега, когато този принцип правилно се възпроизведе в проекта за Конституция, вие да го изоставите? Нима нашият опит в тези десет месеца – една година, не показва наистина, че ние не сме в състояние да съвместяваме две или повече длъжности! Нещо повече. Недопустимо е, затова е създадена алинея първа, изпълнителната власт да се смесва със законодателната.

Уважавам колегата Корнажев, затова че каза тук, всъщност, че ни раздели юристите, уважавам го в кавички, че ни раздели на адвокати и всички останали. Вие бихте бил безкрайно прав, ако, допускам, че не знаете какво се предвижда за създаването на съдебната власт. И Вие бихте бил безкрайно прав, ако законодателната воля не формираше съдебната институция. Защото недопустимо е един адвокат, който дава своя вот на един съдия, успоредно със своя мандат да осъществява и правозащитна функция в качеството си на защитник на гражданска интереси.

ИВАН ПЪРВАНОВ (от място – репликата не се чува.)

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Не всички. В някои конституции, уважаеми колега Първанов, съдиите се избират пожизнено и това смяtam, че за нас с Вас – обща цел.

Предлагам в ал. 2 думата "преустановява" да бъде заменена с "прекъсва".

За да не взимам думата отново: "Народният представител, избран за министър, прекъсва да изпълнява правомощията си за времето, през което е министър", тъй като е възможно той да подаде оставка и да се върне в Народното събрание, където законосъобразно е избран.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Думата за реплика има господин Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Първо, занапред съдиите, слава Богу, ако приемем този закон, ще се назначават, а няма да се избират.

И второ, за пръв път чух, че адвокатите принадлежат на изпълнителната или на съдебната власт.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Узунов, имате думата.

АТАНАС УЗУНОВ: Извинявам се, на юристите не мога много да давам акъл. Та дори и в моята професия имам едно извинение - за физическия текст. Ще го дам допълнително.

Но, в този член 69: "Народните представители не могат да изпълняват друга държавна длъжност." Да, съгласен съм. Ами един агроном, който има 50 декара имот и го изберат за народен представител в Народното събрание, трябва ли да не засее нивите? И затова мисля, че чл. 69 трябва да прекъсне именно: "Народните представители не могат да изпълняват друга държавна длъжност."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Имате думата, господин Недялков.

МЕТОДИ НЕДЯЛКОВ: Уважаеми народни представители, тази дискусия продължи доста дълго. Но аз ще насоча вашето внимание върху нещо, което досега просто не е отчетено като реалност. Казвам се Методи Недялков, не съм икономист, не съм юрист, не съм адвокат, а скромен артист.

Смятам, че краят на тази ал. 1 дерогира активното избирателно право на хора, които са свързани в живота си, в битието си с една професия, която сама по себе си трябва да се практикува, макар и ^{да} ограничен вид. Мисля, че това е напълно понятно за всички. Затова без да се разпростирам, без да правя анализи, които са понятни, нека този член действително да спре до "народните представители не могат да изпълняват друга държавна длъжност".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Заповядайте, госпожа Ананиева.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаеми господин Попов, уважаеми колеги! Тук въпросът наистина е принципен. Ние сме сега едно малко странно Народно събрание. Едни ходят да свирят, други ходят да пеят. Това е хубаво, весело, но така или иначе... Аз също съм цигулар, господин Недялков, но просто нямам време да ходя да свиря.

Така или иначе или вървим към професионален парламентаризъм, или към любителски. А професионалният парламентаризъм изисква отделяне на цялото време за депутатска политическа дейност. Това е единият аргумент, с който аз поддържам текста, предложен от Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България, може би в по-съкратен вариант: "Да не могат да изпълняват друга платена дейност."

Второ, има много сериозен проблем на конфликта на интереси . Конфликтът на интереси , който е разработен в цялата теория, когато човек се разкъсва вътрешно между депутатския си дълг и дълга си примерно на консултант на дадена фирма, където получава 20, 30, 40, 50 пъти по-голяма, отколкото е депутатската заплата.

Има един трети проблем - на равенството на депутатите, когато седнат в тази зала и на равния им глас, с равна тежест, една тежест, която не зависи от други външни фактори.

Така че, аз бих предложила, когато ще решаваме този въпрос, да го решаваме с оглед и на тези фактори.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Имате думата, господин Стайков.

ПЕТЬР СТАЙКОВ: Уважаеми колеги, ние сме наистина малко странно Народно събрание и този въпрос неколократно излиза при досегашните ни дискусии, като изпадаме в известен смисъл в комична ситуация. От една страна от СДС искат да лишат комунистите от възможността да бъдат директори, от другата страна искат да лишат хората от СДС от това пък да участват във фирмии и т.н. Нещата много се разбъркват. Мисля, че принципният въпрос тук е въпросът за разделение на властите и в този смисъл "друга държавна длъжност" е достатъчно вече като отделяне на законодателна от изпълнителна власт. Тук искам да добавя още нещо по въпроса за всички тези неща, които бихме искали да лишем: платена, постоянна, професионална и т.н. Има един съществен принцип в правото, към който мисля, че трябва да се обърнем. Именно ефективност на нормата. Досега беше лесно да се забрани едно или друго поради самия факт, че имахме наличие на щатна талбица. Примерно една наредба за хонорарите - двата способа, по които можеха да се получават законно пари. Изключвам рушветите и т.н.

При новите условия вече възможности за заобикаляне на един или друг текст се разкриват много. Защото човек може да изпълнява определена длъжност, да се води на някакъв граждански договор или под някаква друга форма да получава своето възнаграждение. В този смисъл действително е по-правилно всички тези въпроси да се уреждат в един бъдещ правилник на парламента (да не говорим, че и действителността в това отношение подлежи на сериозно развитие) и в текста да оставим само действително нормата, която е значима от конституционна гледна точка, именно, която разделя властите. Тоест, "не може да изпълнява друга държавна длъжност".

✓ ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: По този въпрос се изказаха десет души. Мисля, че вече всичко е ясно. Да дадем думата на господин Корнезов да направи свое предложение.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Мисля, че намерихме разковничето и формулата, към която се стремим всички.

И така, Комисията за изработване на проект на Конституция на Република България предлага ал. 1 да има следната редакция: "Народните представители не могат да изпълняват друга държавна длъжност (което е безспорно) или да извършват дейност, която според закона е несъвместима с положението на народен представител."

Следователно, ще трябва да има закон, който ще каже: трябва ли да има и кои ще бъдат тези дейности извън държавната, които не могат да бъдат съвместими с народното представителство. Защото освен разделянето на законодателната от изпълнителната, трябва да разделим и икономическата от политическата власт. Мисля, че това е точна формулировка.

Втората алинея също на базата на разискванията, които станаха, мисля, че можем да направим известни подобрения в нея и тя да гласи следното: "Народен представител, избран за министър, прекъсва да изпълнява правомощията си за времето, през което е министър. В този случай той се замества по определен от закона ред." Защото, ако министърът е народен представител, стане член на правителството, проблемът се поставя тук: ще бъде ли заместван или няма да бъде заместван. Сега не можем да решим въпроса, защото не знаем дали ще бъде пропорционална, мажоритарна...

Има различни системи, примерно френската и т.н. Затова предлагаме законът да реши да бъде ли заместван и по какъв начин ще бъде заместван. Този въпрос ще бъде решен в Избирателния закон, който ние ще трябва да приемем.

И така, ако има, господин председателю, общо съгласие и общо желание да гласуваме тези текстове, да ги прочета още веднъж и да ги гласуваме.

Господин председателю, разбрах, че някои народни представители държат да се гласува и първата редакция на текста и предлаганата сега от Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България редакция на текста.

Разбира се, както решите, господин председателю. Аз мога да докладвам и двата варианта, казах личното си мнение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Разбрах, че народните представители искат да направят по ал.1 на чл.69 две гласувания. Така ли е? (Гласове от залата - "Така е") Добре.

Господин Стоянов, заповядайте, имате думата.

СТЕФАН СТОЯНОВ: Вижте, подканвам и тези колеги, които са за налагане на по-строги ограничения върху страничните дейности на народните представители, да се присъединят към текста, който беше предложен сега от господин Корнезов. Защото законът може да определи много по-строги ограничения, отколкото ние можем с първоначалната редакция, която беше от няколко думи.

БОЙКО КОСТОВ (от място): Точно така. Да гласуваме.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предлагам да гласуваме ал.1 така, както я предлагаме сега и след това да преминем към гласуване на първия вариант, ако не събере, разбира се, две трети.

(Гласове от залата: Да)

И така, ал.1: "Народните представители не могат да изпълняват друга държавна длъжност или да извършват дейност, която според закона е несъвместима с положението на народен представител."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, гласувайте ал.1 така, както я предлага господин Корнезов. Гласувайте господине!

От 264 народни представители, за това предложение са гласували 226, против 25, въздържали се 13.

Това се предложение се приема.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ал.2 на чл. 69: "Народен представител, избран за министър, прекъсва да изпълнява правомощията си за времето през което е министър."

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Редакционно предлагам: "Прекъсва изпълнението на правомощията си", вместо "да изпълнява"

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да... "прекъсва изпълнението на правомощията си ..." Мисля, че е по-точно това, което каза господин Руденко Йорданов.

За второто изречение на този текст, господин Обретенов, намерихте ли общ език. (Шум в залата)

Второ изречение: "В този случай той се замества по определен от закона ред." (Гласове от залата: „Не, само първото изречение.“) Само първото изречение ли, колеги? (Гласове от залата: Да)

ЯНАКИ СТОИЛОВ (от място): Така не може да разделите парламент и правителство тогава.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ако е необходимо малко разяснение по въпроса. Сега, разбира се, проблемът е твърде сложен. Защото избрани са примерно, решихме 240 депутата. Обикновено мнозинството в парламента ще трябва да състави кабинет и е възможно и е нормално част от депутатите, примерно мнозинството, да станат членове на правителството. И когато станат те членове на правителството, т.е. министър, той вече не е депутат. Не може да бъде депутат, защото имаме разделение на властите. И е възможно мнозинството, което изльчва правителство, когато изпрати министър в кабинета, да стане малцинство в парламента. Разбирайте ли? (шум в залата). Така, за да се избегне това в редица системи, включително и във Франция, примерно, има възможност за т.нар. "подгласници".

Сега въпросът е ако ние приемем пропорционалната система, няма да има никакъв проблем, защото вие знаете, пропорционалната това е партийната листа.... (Гласове от залата: „стига, знаем“) Ами искат да разясним въпроса сега. Ще дойде следващият разбирайте ли по ред и ще се запълни. Така че няма да има проблем. Ако правителството падне, както каза господин Пешев, министърът се връща в залата и възстановява депутатския си мандат. Това е идеята.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, дайте точна формулировка на това предложение.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ние предложихме: "Народен представител избран за министър, прекъсва да изпълнява правомощията си за времето, през което е министър." (шум в залата) Това предполага, че Избирателният закон ще трябва да реши начинът, по който евентуално министърът ще бъде заместван.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Атанас Михайлов иска думата.

АТАНАС МИХАЙЛОВ: Уважаеми господин председателствуващ. Уважаеми дами и господа народни представители! Предлагам тази алинея да се отнесе отново в Комисията по изработване на проект за Конституция и да се помисли малко по-сериозно. (Възгласи

на противоречие в залата) Защото виждам, че тук Народното събрание е разделено на няколко групи. Едни искат да се прекъсне дейността на народния представител, щом е избран за министър, но други изказват съображение, ако мнозинството загуби большинството в Народното събрание, ще се намери в неудобно положение мнозинството.

Ако изборите станат по пропорционалната система, въпросът е много лек – ще бъдат заместени. Но ако има и мажоритарна система въпросът става по-тежък.

Затова усложненото положение смятам, че може да бъде обсъдено в Комисията по изработване на проект за Конституция и да предложи нещо по-приемливо, с което да се съгласи цялото Народно събрание. (Шум в залата)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господа народни представители, прощавайте, но имам убеждението, че в момента не работим делово. Много се говори. (Гласове от залата: „Правидно“)

Моля ви да гласуваме ал.2 така, както я предлага господин Корнезов. Мисля, че въпросът е много ясен. (Шум в залата)

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Сега прочитам първото изречение тъй като някои колеги предлагат второто изречение да се гласува допълнително.

Първото изречение: "Народен представител, избран за министър, прекъсва изпълнението на правомощията си за времето, през което е министър".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте така, както предлага господин Корнезов. (Шум в залата)

От 253 народни представители за това предложение гласува, 248, против 4, въздържал се 1.

Значи това предложение се приема.

Второто изречение.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Сега предлагаме да не се гласува сега второто изречение. Нека този въпрос да бъде обмислен и евентуално законът да реши ще се замества ли, по какъв начин ще стане заместването, има няколко правни системи. Сега да остане тази алинея с гласуваното от нас. (Гласове от залата: „Добре“) Това предлагаме и да преминем към чл. 70.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Това предложение да го гласуваме, което се предлага?

Гласувайте, господа народни представители!

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Аз мисля, господин председателствующий, извинявайте, че не е необходимо да го гласуваме, тъй като това, което прочетох, е текстът, който практически ние предложихме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Щом няма възражения, напълно съм съгласен с Вас.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Народните представители не носят наказателна отговорност за изказаните от тях мнения и за гласуванията си в Народното събрание". Има ли предложения, господин Стамболовийски?

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Уважаеми дами и господа, постъпило е предложение от Петко Захариев. То е чл. 70 да стане така: "Народните представители не носят наказателна и друга отговорност за изказаните от тях мнения вън и във парламента, както и за гласуванията си в Народното събрание".

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Оттегляте ли го? Добре. Тогава да не обяснявам защо не може да се приеме.

Ако няма други, господин председателю, позволете ми да прочета отново текста на чл. 70.

"Чл. 70. Народните представители не носят наказателна отговорност за изказаните от тях мнения и за гласуванията си в Народното събрание".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, народните представители да гласуват текста така както е предложен. Гласувайте, господа народни представители!

Гласували 259 народни представители. От тях 257 за, 2 - против, въздържали се няма - приема се чл. 70.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Чл. 71. Народните представители не могат да бъдат задържани и срещу тях не може да бъде възбудено наказателно преследване, освен за тежки престъпления и то с разрешение на Народното събрание, а когато то не заседава - от председателя на Народното събрание. Разрешение за задържане не се иска при заварено тежко престъпление, в който случай незабавно се известява Народното събрание, а ако то не заседава - председателя на Народното събрание".

Доколко ми е известно до този момент няма постъпили предложения по този текст. Той е класически. И все пак, господин председателю, ако има други мнения.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има ли други предложения? Няма. Моля ви, гласувайте чл. 71 така както е изложен в проекта за Конституция. Гласувайте, господа народни представители!

Гласували 255 народни представители. От тях 254 за, против няма, въздържал се 1. Член 71 се приема.
НЧ/ЗТ 269.1

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Чл. 72 не предизвиква никакви възражения.

"Чл. 72. Народните представители получават възнаграждение, чийто размер се определя от Народното събрание".

Няма постъпили предложения.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Стоянов, Вие искате да предложите нещо.

СТЕФАН СТОЯНОВ: Вижте, в чужди парламенти има практика, тъй като това е доста порочна практика - Народното събрание само да си определя заплатите, има практика едното Народно събрание да определя заплатите за следващото Народно събрание. И това е на много места по света.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има опасност, господин Стоянов, ако ние гласуваме заплатите за следващия парламент, народните представители да работят безвъзмездно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте чл. 72 от проекта за Конституция, така както е предложен.

Гласували 251 народни представители. От тях 246 за, 2 против, 3 въздържали се - приема се чл. 72.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Чл. 73. Ал. 1 Пълномощията на народния представител се прекратяват предсрочно при:

1. Смърт;
2. Подаване на оставка пред Народното събрание;
3. Влизане в сила на присъда, с която е наложено наказа-

ние лишаване от свобода за умишлено престъпление;

4. Установяване на неизбирамост или несъвместимост.

Ал. 2. В случаите на точка 2 и 3 решението се приема от Народното събрание, а случаите на точка 4 - от Конституционния съд."

Колеги, тъй като преди малко решихме проблема около правомощията на Конституционния съд...

И така, по чл. 73 има направени няколко предложения.

З АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Господин Божан Божанов предлага нова редакция на ал. 1, чл. 73 "Пълномощията на народния представител се прекратяват предсрочно при:

1. Подаване на оставка;
2. Влизане в сила на присъда лишаване от свобода.

(да отпаднат думите "за умишлено престъпление")

3. Установяване на неизбирамост или несъвместимост;
4. Смърт."

Господин Емил Филипов предлага за прекратяване на пълномощията на Народното събрание точка 1 да е "подаване на оставка" и точка 5 последно да се запише "смърт", за да има еднакъв стил.

И господин Стоян Михайлов отправя питане - гласува ли се оставка от Народното събрание?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Думата поиска господин Мулетаров.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Господин председател, уважаеми народни представители! Аз се смущавам от съдържанието на точка 3 - "влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление". Безспорно, че последиците за умишлено престъпление трябва да бъдат по-тежки, отколкото за непредпазливите и другите престъпления. Но напълно е възможно в живота едно лице за непредпазливо престъпление да бъде осъдено на лишаване от свобода и то за срок от половината или почти за целия мандат, през който ще бъде народен представител. Ако едно лице извърши непредпазливо транспортна злополука и без да желае лиши от живот двама или трима души, може да бъде осъден на 2-3 или 4 години лишаване от свобода. Този народен представител, ако бъде осъден ефективно ще бъде в затвора, и той не може да изпълнява функциите си на народен представител. А такива случаи в живота безспорно ще настъпват. И затова трябва да предвидим и друга алтернатива в случаите, когато народният представител поради осъдане не може да изпълнява задълженията си като такъв, иначе тази категория, които са за непредпазливи или за други неумишлени престъпления, ако са осъдени на лишаване от свобода, практически няма да изпълняват функциите на народен представител, а ще продължават да бъдат такива. Ние трябва да избегнем това разминаване.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Мисля, че тук има известно неразбиране. По силата на вече гласувания чл. 71 - народният представител има имунитет. Всички юристи знаят - умишлено и непредпазливи престъпления - това е форма на вина. Всеки от нас може като шофьор да направи някакво автопроизшествие, оттук и възможност 269.3.

за известни тежки последици. В края на краищата тук формата на вината не е умишлено престъпление. Никой не е желал това и ние не бива да лишаваме народния представител - този, който е избран от народа, за такива именно неумишлени престъпления, когато той не желае това - тези общоопасни последици. Струва ми се, че текстът е точен, много сме го обсъждали и предлагам така да остане.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Филипов,
имате думата.

269.4.

ЕМИЛ ФИЛИПОВ: Колеги, моето предложение, което беше прочетено, се отнася едновременно за три члена: чл. 72, за прекратяване на нашите пълномощия, чл. 106 - за прекратяване пълномощията на президента и чл. 156 - за прекратяване пълномощията на член на Върховния съд и на съдилищата. В трите няма логична последователност. В два от тях на първо място е "смърт", в третия случай - на последно място е "смърт".

Предлагам на първо място да приемем принципът "подаване на оставка", а на последно място да приемем принципът "смърт", като най-тъжния и най-нежелателният случай и по средата в тези текстове да вкараме отделните варианти за различните три случая на прекратяване на пълномощията.

По чл. 73 предлагам на първо място да бъде „Подаване на оставка“, на второ място - „влизане в сила на присъда“ или друга редакция, на трето място - „установяване на неизбираемост“ и на четвърто място - „смърт“.

Предлагам така да бъде и за другите три случая в нашата Конституция.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Аз съм за това - смърт да бъде на последно място.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Уважаеми колеги, предлагам редакцията на чл. 73, точка 3, ал. 1 да бъде в следния вид: "Наложено с влязла в сила присъда наказание лишаване от свобода".

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Но има и условно наказание лишаване от свобода, т.е. така наречения чл. 66 от Наказателния кодекс. Тогава трябва да кажем: "ефективно изтърпяване на наказанието лишаване от свобода".

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: "Наложено с влязла в сила присъда наказание лишаване от свобода, чието изтърпяване не е отложено".

СВЕТОСЛАВ ШИВАРОВ: Колеги, искам да направя предложение, което предполагам ще реши спора, а именно: към точка 4 да добавим освен "установяване на неизбираемост или несъвместимост" още "и невъзможност". Хипотезата, която вие предложихте в случая на неумишлено престъпление или примерът, който даде господин Мулетаров, е единият от случаите. Може да има и други. Животът е много по-богат. Може да се установи невъзможност да изпълнява задълженията си - парализа, отсъствие от страната за дълъг период

от време и т.н., и т.н. Мисля, че с това ще затворим кръга.

ЖАН ВИДЕНОВ: Уважаеми колеги, преди малко беше предложено да запишем спрямо българския депутат изискване да бъде в добро физическо и психическо здраве. Това не се подкрепи от народното представителство. Но аз все пак бих предложил точно в този член да запишем, че "правомощията на народния представител се прекратяват и при поставяне под запрещение с влязъл в сила съдебен акт." Може да се случи все пак в това Народно събрание някой да полудее, нека да предвидим и този случай. (Оживление и смех в залата)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Първанов, вие желаете ли думата?

ИВАН ПЪРВАНОВ: Уважаеми господа, споделям току ^т що изразеното предложение на господин Шиваров с едно малко допълнение. Ако ние кажем само "при невъзможност да изпълнява своите правомощия", това би ^{ху} било недостатъчно, защото той може да се окаже в невъзможност ^{ху} три дни да изпълнява своите правомощия, може да се окаже в невъзможност и за три години, и за четири години. Трябва да помислим. Аз предлагам една база, може би не за дискусия, а за съгласие - при един четиригодишен мандат, невъзможност за срок от шест месеца. Някой може да попита как ще се установи. Ако трябва, ще се представи и заключение от лекарски съвет. Но по принцип тази трайна нетрудоспособност се установява по надлежния ред. Мисля, че срокът е удачен. Имайте предвид, че в глава 9, когато става дума за членовете на Конституционния съд, там има един такъв вариант - ако той е в невъзможност да изпълнява своите задължения за срок от една година. Но там мандатът е деветгодишен, а тук - четиригодишен. Ето защо срокът шест месеца е най-подходящ.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Направиха се редица предложени.

Жан Виденов предлага освен неизбирамост и несъвместимост, да се добави "и поставяне под запрещение". Мисля, че това се съдържа във формулорвката "несъвместимост", тъй като чл. 66 от вече гласуваната Конституция не може да бъде поставен под запрещение даже в двете му форми - пълно и ограничено. ^Z Направи се също предложение да се включи и "невъзможност". Колеги, вие сте обърнали внимание,

в редица следващи глави, примерно в главата за Конституционния съд, за съдиите от Конституционния съд, включително и за президента даваме такава формулировка. Например, в чл. 156 -, Фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година." Но там хипотезите и длъжностите са съвсем други. Тук имаме един народен представител, който е избран от съответен брой избиратели. Той има техния мандат тук. И ние не можем да му го отнемаме, освен във вече предвидените случаи. Ако той е болен или някакви други причини, би могъл да си подаде оставката но не да го лишаваме от мандата, даден му от народа. Защото много е относително и времето - дали трябва да бъде три месеца, шест месеца и т.н. Ако е шест месеца и един ден? Има много и много проблеми в този срок.

По отношение на сега действащата редакция на точка 3. Мисля, че най-добре е да кажем: "Влизане в сила на присъда, с което е наложено наказание лишаване от свобода , което не е отложено." И така, мисля, че решаваме въпроса.

Възприемаме също предложението на господин Филипов, относно подреждането на основанията. Нека да бъде на първо място подаването на оставка, влизането на присъда, с което е наложено наказание лишаване от свобода, което не е отложено , установяването на неизборност или несъвместимост и на четвърто място - смърт.

Възможно е народният представител да извърши престъпление преди да е станал народен представител. Възможно е народен представител да извърши тежко престъпление или някакво друго престъпление - умишлено или неумишлено, когато вече има качества на народен представител. Тази хипотеза се обхваща и тя точно е дадена, без да се интересува кога е извършено и е свързано с чл. 71. Мисля, че това е коректен текст. Не е необходимо да е "тежко престъпление", защото е възможно народният представител да бъде осъден преди да е станал народен представител, преди да има този имунитет. Присъдата или делото може да е висящо. Може да бъде възможно само при хипотезата на чл. 71 - за тежко престъпление. Тогава се вдига имунитетът му. Не е необходимо да се възпроизвежда.

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Необходимо е да се запише "тежко", защото може да е предизвикай инцидент, що да го лишат от мандат.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Госпожа Младенова, няма да носи отговорност. Може нарочно да му съставят някакъв комплот. Моля Ви, ние започваме да решаваме казуси, а не да гласуваме текстовете. (Шум в залата)

Предлагам да гласуваме текста, мисля, че е ясен.

"Чл. 73. Ал. 1. Пълномощията на народния представител се прекрътят предсрочно при:

1. подаване на оставка пред Народното събрание;
2. влизане в сила на присъда, с което е наложено наказание лишаване от свобода и неговото изпълнение не е отложено;
3. установяване на неизбиаемост или несъвместимост;
4. смърт."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, гласувайте цялостно алинеята както, е дадена и я предложи докладчикът. Въпросът е изяснен. Гласувайте, господа народни представители!

От общо 244 депутати 238 са за, 3 - против и 3 - въздържали се.

Приема се ал. 1 на чл. 73.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Конституционната комисия предлага да не гласуваме ал. 2, тъй като ние изрично в чл. 67 казахме, че няма да я гласуваме. Това е свързано с компетенциите и пряко с чл. 67. Следователно ал. 2 засега да не се гласува. Отлага се.

Чл. 74 и предлагам тази вечер, след като гласуваме и чл. 160, тогава да си тръгнем.

Чл. 74. Организацията и дейността на Народното събрание се осъществява въз основа на Конституцията и на Правилник, приет от него. До този момент не са постъпили предложения. Моля да се гласува, г-н председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте така прочетения чл. 74 от проектоконституцията.

От общо гласували 241, за този член са 236, против 1, 4 - въздържали се.

Приема се чл. 74.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Чл. 75. "Народното събрание е постоянно действуващ орган. То само определя времето, през което не заседава."

По този текст от този момент не са направени предложения.

"То определя времето, през което не заседава" - г-н Христов оттам направи една редакционна поправка, мисля, че е точна.

(В този момент към трибуната се приближава парламентарният секретар Александър Стамболийски и подава на докладчика едно листче)

Има едно предложение от Стою Дулев - да се предвиди, че Народното събрание заседава на две сесии - пролетна и есенна, както и само определя времето...

ДЕ/МД

271.1

Вижте, тези въпроси ще се решат в правилника, ние изрично сме казали - то само, определя времето, през което, ако иска и пролетта, и есента. Така моля да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля да се гласува чл. 75 от проектоконституцията.

От общо гласувалите 235 народни представители, 231 са за, против - ~~над~~, а въздържали се - 4. Този член се приема с 2/3 ~~околинство~~.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предлагам още два текста, които предполагам, че няма да възбудят дискусии.

"Чл. 76. Новоизбраното Народно събрание се свиква на първо заседание от Президента на Републиката най-късно един месец след избирането му."

До този момент няма направени предложения. Това е една конституционна практика както у нас, така и по света. Моля, ~~да се има~~, г-н председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля народните представители да гласуват за чл. 76.

ЯНАКИ СТОИЛОВ (от място): А ако не го свика, кой ще го свика? 1/5 от народните представители, но няма председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Цифрите се движат бавничко. От общо 241 гласували 240 са за, 1 против, въздържали се няма. Значи приема се чл. 76.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Чл. 77, Ал. 1. Първото заседание на Народното събрание се открива от най-възрастния, присъстващ народен представител.

Ал. 2. На първо заседание народните представители полагат клетва: "Заклевам се в името на Република България да спазвам точно Конституцията и законите на страната и във всичките си действия да се ръководя от интересите на народа. Заклех се."

Ал. 3. На същото заседание Народното събрание избира председател и зам^{естник}-председатели."

По чл. 77 има ли направени предложения?

 АЛЕКСАНДР СТАМБОЛИЙСКИ: Г-н Божан Божанов е направил нова, четвърта алинея. За председател на Народното събрание може да бъде избиран народен представител, който отговаря на условията за избиране за президент. Въвеждането 271.2

на тази алинея се предлага от г-н Божанов в предвид на това, че съществува възможност председателят на Народното събрание при извънредни обстоятелства да става президент.

РЕПЛИКА НА ЗАЛАТА: Няма такова нещо!

РЕПЛИКА: Има.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Възразявам против направеното предложение. Моля да бъде отклонено от господа народните представители, защото председателят на Народното събрание не е нищо друго, освен народен представител, избран както всички останали. А той е само т. нар. „примус интерпарес“, т.е. пръв сред всички останали и нищо повече (ръкопляскания).

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Освен това председателят на Народното събрание при хипотезите, когато трябва да замества президента е съвсем временно, насрочват се нови избори и Конституционната комисия предлага да се възприеме редакцията на чл. 77 така, както ви я прочетох и не споделя опасенията на г-н Божанов за нова, четвърта алинея.

И така, необходимо ли е още веднъж да ви ги чета, без обаче "да спазва Конституцията и законите".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, гласувайте ал.1 на чл. 77, така, както е предложена.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Възможно ли е, господин председателствуващ, с трите алинеи, тъй като няма спорове нито по втора, нито по трета алинея.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Да, с клетвата, няма спор тук. И ал.2 и ал.3 да се гласуват заедно, така както са редактирани и както са предложени. Моля гласувайте, господа!

От общо гласували 235, 233 - за, 1 - против, 1 - въздържал се. Член 77 се приема от Народното събрание.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, обръщам ви внимание на чл.76, който гласувахме преди малко. Гласувахме чл.76, но се поставя следният проблем: ако Президентът, който е длъжен в едномесечен срок да свика новоизбраното Народно събрание, въпреки Конституцията, въпреки че се е заклел . . . и така нататък, все пак не свика Народното събрание, ние предлагаме втора алинея при тази хипотеза, която едва ли ще стане, но ние трябва да имаме конституционна гаранция, със следното съдържание: "Ако в посочения срок Президентът не свика Народното събрание то се свиква по искане на една пета от народните представители." Този текст е свързан с текста на чл.79. Нека имаме тук пълна гаранция за Народното събрание то да се конституира и да започне да работи, въпреки евентуална съпротива на Президента в тази насока.

Предлагам, господин председателствуващ, да се гласува ал.2, или може би едно второ изречение на ал.1 със следното съдържание: „Ако в посочения срок Президентът не свика Народното събрание, то се свиква по искане на една пета от народните представители“. Моля да подложите на гласуване това предложение за второ изречение на чл.76.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте по-направеното предложение!

Съгласи-140. С 232 гласа за, 7 против и 1 въздържал се приема предложението за второ изречение на ал.1.

Има думата господин Любен Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Чл. 78, ал.1. Председателят на Народното събрание

1. Представлява Народното събрание;
2. Предлага проект за дневен ред на заседанията;
3. Открива, ръководи и закрива заседанията на Народното събрание и осигурява ред при провеждането им;
4. Удостоверява с подписа си съдържанието на приетите от Народното събрание актове;

5. Организира международните връзки на Народното събрание

Ал. 2. Заместник-председателите на Народното събрание подпомагат председателя и осъществяват възложените им от него дейности".

ВГ/НП
272.1

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Стамболовски.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Постъпило е предложение от господин Емил Филипов към ал.1 да се добави нова точка, която да включва задължение на председателя на Народното събрание със следното съдържание: "Точка 6. Организира дейността на щатните сътрудници на Народното събрание".

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Мисля, че този въпрос е обсъждан в Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България и не се възприема, защото ние говорим тук за Народно събрание, говорим за Парламент, а не за трудови правоотношения. Щатните служители са в трудово правоотношение и това е съвсем друг въпрос.

ЕМИЛ ФИЛИПОВ (от място): Оттеглям предложението си!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Стоянов.

СТЕФАН СТОЯНОВ: Уважаеми господин председателствующий, уважаеми колеги! Искам да ви предложа отпадането на т.5 на ал.1 която гласи: "Организира международните връзки на Народното събрание". Има много причини. Ще кажа с няколко думи. На настоящото Бюро и на настоящия председател ние възложихме изключително много функции, които в редица чужди парламенти не се изпълняват. Например тук се спомена за назначаване на щатния персонал. Има парламенти, в които се създава специална комисия, за да се назначава щатният персонал. Има други, в които се създава специална комисия, за да се организират международните връзки и т.н. Ние създадохме прекалено много власт в настоящето Бюро и това не би трябвало да се превръща в прецедент по-нататък. Лично аз поддържам идеята следващото Народно събрание да избере комисия, която да се занимава с международните връзки и голямата част от правомощията, които дадохме на това Бюро, да бъдат разпределени в следващия парламент. Затова ви предлагам т.5 да отпадне.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата госпожа Нора Ананиева.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаеми колеги, все пак когато гласуваме един конституционен текст, нека не изхождаме от конкретната ситуация сега. Възможно е, господин Стоянов, утре Вие да станете председател на Великото Народно събрание или на обикновеното Народно събрание и да разберете, че всъщност на едно Народно събрание, ако няма председателя^т, възможност да организира международните връзки това е просто нелепо. Всички комисии, за които говорите, са всъщност помощни органи. Поначало председателя^т на Народното събрание в никоя система не е самостоятелен държавен орган. То е, както правилно беше казано, пръв между равни и има повече организаторски функции. Най-голямата му функция е да бие звънеца.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата Любомир Иванов.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Не приемам съображенията, които каза госпожа Ананиева, защото предложението на господин Стоянов беше основано на принципни съображения, не специално какъв е този парламент, какви хора са в него, или какъв е председателя^т. Напълно подкрепям неговото предложение и смяtam, че е по-целесъобразно да отпадне т.5, където председателят организира международната дейност на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Шиваров.

СВЕТОСЛАВ ШИВАРОВ: Уважаеми колеги, аз подкрепям текста, предложен от Комисията по изработване на проект за Конституция на Република България. Не можем да твърдим в т.1, че председателят на Народното събрание представлява Народното събрание и да не му дадем възможност да организира международната му дейност.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Стоянов.

СТЕФАН СТОЯНОВ: Точно за това беше моята реплика към госпожа Ананиева, исках да обърна внимание на т.1, където е казано, че председателят представлява Народното събрание. В тази функция той би могъл пред чуждестранни физически, юридически лица да представлява Народното събрание, но има разлика между това и организирането на международната дейност, с което аз не съм съгласен.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата господин Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, получи се известен спор. Предлагам да гласуваме ал.1 с нейните четири точки, а т.5 отделно, тъй като е спорна.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте ал.1, точки 1, 2, 3 и 4 на чл.78.

С 252 гласа за, 1 против и 2 въздържали се точки 1, 2, 3 и 4 на ал.1 на чл.78 се приемат.

Има думата господин Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предлагам да гласуваме сегашното съдържание на т.5 и ако има мнозинство, няма да гласуваме за нейното отпадане.

"Точка 5. Организира международните връзки на Народното събрание".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля, гласувайте точка 5.

С 180 гласа за, 68 против, 7 гласа въздържали се, точка 5 остава със сегашното си съдържание.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: „Ал. 2. Заместник-председателите на Народното събрание подпомагат председателя и осъществяват възложените им от него дейности.“

Моля, господин председател, да подложите на гласуване ал. 2.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, гласувайте ал. 2 на този член. Тука няма никакъв спор.

Резултат: от общо гласували 249 народни представители 245 са гласували за, 3 - против и 1 въздържал се. Алинея 2 се приема.

По-нататък, господин Корнезов.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предлагаме за тази вечер ал. 80, тоест още два текста. Мисля, че по тях няма проблеми.

Чл. 79. Народното събрание се свиква на заседание от председателя на Народното събрание:

1. По негова инициатива;
2. По искане на една пета от народните представители;
3. По искане на ^ипрезидента;
4. По искане на Министерския съвет.

По този текст не са получени предложения. Ако все пак има...

ХОРОВ ОТГОВОР: Няма.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин председателю, виждам, че няма, моля да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви, гласувайте чл. 79, така, както е очертан в проекта за Конституцията.

Гласувайте, господа народни представители!

Резултат: от общо гласували 253 народни представители 251 са гласували за, 2 - против, нито един не се въздържа.

Приема се чл. 79 от проекта за Конституцията.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Чл. 80. Ал. 1 Народното събрание избира из своя състав постоянни и временни комисии.

Ал. 2 Постоянните комисии подпомагат дейността на Народното събрание и упражняват от негово име парламентарен контрол.

Ал. 3. Временни комисии се избират по въпроси, които нямат постоянен характер, както и за проучвания и анкети."

66/3т 273.1

Господин Стамболовски, има ли предложения до този момент? Има предложения.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: За съжаление има едно като допълнение...

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Защо за съжаление?

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Господин Стою Дулев в ал. 3 предлага да се добави: "... с определен мандат и срок на работа".

Господин Цанко Цанков предлага нов член 80а със следната редакция: "Народното събрание създава постоянна приемна по жалби, предложения, петиции на гражданите, правила за дейността и се определя от Народното събрание".

Той дава и мотивите: в чл. 44 бе гласувано правото на гражданите да отправят жалби, предложения, петиции до държавните органи. Това право следва да бъде гарантирано. Една от най-съществените гаранции за създаване на конституционно закрепено и съответно орган към Народното събрание. Досега действащите приемни показват ненадеждност, но законовият вакуум за тяхната дейност пречи на благородния замисъл и предназначение винаги да се довеждат докрай.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Относно предложението на господина „, то е всъщност в един нов член 80.

Нека да гласуваме чл. 80, а след това да разгледаме и това предложение, или трябва да има нов текст. Разбирате ли? Всъщност 80a.

Така че, сега да не го разглеждаме този въпрос.

Що се отнася до предложението на господин Стою Дулев, струва ми се, че би могло да бъде отклонено, защото временните комисии се създават от Народното събрание с решение и Народното събрание ще каже за какво, ще даде ли срок, за какъв период и т.н. Това е в компетенциите на Народното събрание и не е необходимо ние сега в Конституцията даказваме срокове и т.н.

Затова предлагам чл. 80 да се поправи редакционно, имаме редакционна комисия.

Господин председателю, виждам, че няма нови предложения, да се гласува чл. 80, ал. 1, 2 и 3.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля гласувайте чл. 80, както ви предлага докладчикът! Тука има връзка между алинеите.

Моля, гласувайте!

Резултат от общо гласували 253 народни представители - 243 са гласували за, 1 - против и 3 се въздържат.

Чл. 80 се приема.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България предлага да прекратим дотук. Навлизаме в една друга материя, която изисква и малко по-свежи сили. Така че, моля да прекратим, господин председателю. Часът наближава 21.

(Неодобрителни възгласи в залата и хорово предложение за продължаване на обсъждането)

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Още един? Добре.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Аз съм съгласен.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, и аз съм съгласен. Нека да внимаваме. Следващият текст е твърде съществен.

"Чл. 81. Дължностните лица и гражданите, когато бъдат поканени, са длъжни да се явят пред парламентарните комисии и да им предоставят изискваните от тях сведения и документи."

Много дълго го уточнявахме този текст. Мисля, че щиг-нахме общо до най-доброто разрешение. Ако няма предложения, господин председателю, моля да се гласува.

Има ли?

ДЕПУТАТ ОТ БЛОКА НА СДС (от място): ... да се явяват...

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, "да се явяват", правилно. Това е редакционна поправка.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Моля ви гласувайте чл. 81, господа!

Резултат от общо гласували 242 народни представители - 239 са гласували за, 1 против и 2 се въздържат.

Чл. 81 се приема.

ДОКЛАДЧИК ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Позволете ми, господин председателю, да направя едно съобщение.

Утре, Комисията за изработване на проект за Конституция на Република България в 9 часа в зала "Запад". Моля всички колеги, които имат предложения по следващи текстове на проекта за Конституция, да ги предадете до 9 часа най-късно. Това може да стане било на мен, било на госпожа Петрова, за да може до 10 часа комисията да се събере. Заповядайте и всички, които имате желание и имате предложения, за да можем да бъдем в 10 часа в залата с подгответни текстове.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Утре заседанието започва в 10 часа.

Благодаря ви за трудолюбието за днес.

Закривам заседанието. (Зърни)

(Закрито в 21,00 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Николай Тодоров)

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛИ:

(Гиньо Ганев)

(Иван Глушков)

(Никодим Попов)

СЕКРЕТАР:

(Александър Стамболовски)

273.4